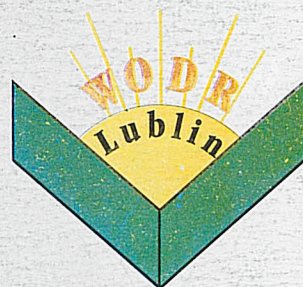

DROLNICZE Doradztwo

Oddział w Grabanowie

Biuletyn WODR w Lublinie Oddział w Grabanowie

Styczeń 1 (159) 2002

ISSN 1238 8494

W BIAŁEJ PODLASKIEJ
BIBLIOTEKA INFORMACJI, BIBLIOGRAFII
I WIEDZY O REGIONIE
ul. Warszawska 12a
21-500 Biała Podlaska
tel. (083) 343-61-11

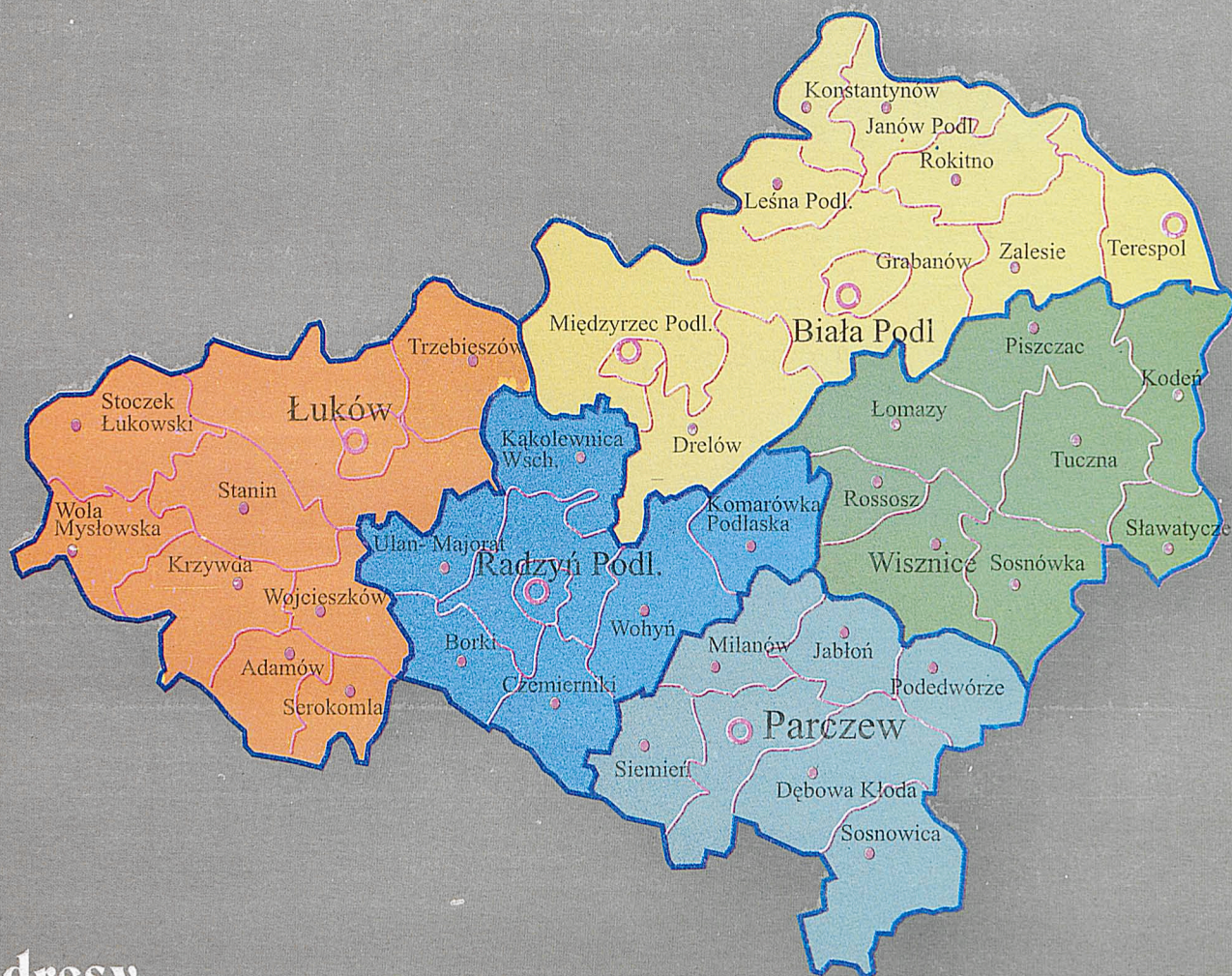
cena 1,30 zł

*Szczęśliwego
Nowego 2002 Roku !*

Fot. E. Filipiuk

Doradztwo Rolnicze w rejonie działania Oddziału w Grabanowie

Adresy ...

WODR w Lublinie
zs. w Końskowoli
Oddział w Grabanowie

21-500 Biała Podlaska

tel.: (0 83) 343 37 92

fax: (0 83) 343 81 98

e-mail: odrgrabanow@cyber.pl

PZDR Biała Podlaska
ul. Żeromskiego 3

21-500 Biała Podlaska

tel./fax: (0 83) 343 32 34

e-mail: zdbiala@cyber.pl

PZDR Łuków
ul. Świdorska 12

21-400 Łuków

tel./fax: (0 25) 798 39 58

e-mail: zdlukow@cyber.pl

PZDR Parczew
ul. Piwonia 50

21-200 Parczew

tel./fax: (0 83) 354 24 74

e-mail: zdparczew@cyber.pl

PZDR Radzyń Podlaski
ul. Dąbrowskiego 9

21-300 Radzyń Podlaski

tel./fax: (0 83) 352 84 06

e-mail: zdradzyn@cyber.pl

PZDR Wisznice
ul. Warszawska 13

21-580 Wisznice

tel./fax: (0 83) 378 22 49

e-mail: zdwisznice@cyber.pl

Wydawca: Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lublinie Oddział w Grabanowie

Dyrektor WODR w Lublinie zs. w Końskowoli: mgr inż. Andrzej Ryl

Z-ca Dyrektora ds. Oddziału w Grabanowie: inż. Arkadiusz Szymoniuk

Adres Redakcji: WODR Oddział Grabanów 21-500 Biała Podlaska,

Tel.: (0 83) 343 37 92, fax: (0 83) 343 81 98, e-mail: gazeta@cyber.pl

Red. Nacz. Marek Lewandowski. Skład komputerowy: Andrzej Mazur. Druk: Ireneusz Wagner.

Korekta: Czesława Mirczewska, Wanda Zajac. Nakł. 1100 egz.

*Z okazji Nowego 2002 Roku życzę Państwu
pomyślności, przyjaźni, życzliwości dla ludzi i od
ludzi oraz wielu spełnionych marzeń.*

*Jednocześnie dziękuję za owocną i pełną zrozu-
mienia współpracę z nadzieją na dalsze konstruk-
tywne współdziałanie*

*Z-ca Dyrektora
d/s Oddziału w Grabanowie*

Arkadiusz Szymboniuk

Kiedy euro

*Od 1 stycznia 2002 roku w
12 państwach Unii Europejskiej
zacznie obowiązywać jedna
wspólna waluta - euro.*

Euro jako waluta rozrachunkowa funkcjonuje już od początku 1999 roku, natomiast w postaci banknotów i monet zaistnieje na rynkach 12 państw Unii Europejskiej od 1 stycznia 2002 roku.

Z dniem 1 stycznia 2002 roku nasze lokaty bankowe w walutach narodowych 12 państw wchodzących w strefę euro zostaną automatycznie przeliczone na walutę euro.

Przeliczenia te odbędą się według stałych i niezmiennych kursów, ogłoszonych przez Europejski Bank Centralny - takich samych dla wszystkich banków.

Państwa dwunastki w okresie pomiędzy 1 stycznia a 28 lutego wycofają swoje waluty z obiegu w następujących terminach:

- 1 stycznia 2002 - Niemcy
- 27 stycznia 2002 - Holandia
- 9 lutego - Irlandia
- 17 lutego - Francja
- 28 lutego - Austria, Belgia,

Finlandia, Grecja, Hiszpania, Luksemburg, Portugalia, Włochy.

Po tych terminach poszczególne waluty narodowe utracą funkcję prawnego środka płatniczego i ich wymianę na euro będzie można dokonać w bankach.

Po 1 stycznia 2002 roku za wymianę banknotów i monet wycofanych walut narodowych trzeba będzie zapłacić.

Banknoty euro, które znajdą się w obiegu po 1 stycznia występują w siedmiu nominałach - 5, 10, 20, 50, 100, 200 oraz 500. Każdy z nich będzie innego koloru i innej wielkości - im mniejszy nominał, tym mniejszy banknot.

Oprócz banknotów w krajach UGW będą obowiązywały monety. W obiegu znajdzie się sześć rodzajów monet o nominałach 1, 2 i 5 centów - w kolorze miedzianym oraz 10, 20 i 50 centów - w kolorze złotym. Będą też monety o nominałach 1 i 2 euro, w kolorze srebrno-złotym a ich wielkość będzie zróżnicowana.

Opracowała Janina Kempka

Spis treści

VAT - nowe regulacje prawne.....	2
Kiedy euro.....	3
Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa.....	4
Sytuacja na lubelskim rynku rolnym..	6
Ustawa o ochronie roślin.....	7
Cięcie drzew i krzewów owocowych.....	8
MaisTer 310 WG.....	10
Kukurydza na ziarno cd.....	12
A może konie.....	12
Postawili na jabłka.....	13
Modernizować czy nie.....	14
Certyfikat weterynaryjny - jak go uzyskać.....	15
Oplacalność produkcji w stadach mlecznych.....	16
Składniki pasz dla trzody chlewnej...	17
Porady pszczelarskie.....	18
Narkotyki docierają na wieś cz. III..	19
Jak zrozumieć ustawy dotyczące wspierania grup producentów rolnych.....	20
Zimny bufet karnawałowy.....	21
Grupy Producentów w Krajowym Rejestrze Sądowym.....	22
Telewizja belgijska w Grabanowie.....	23

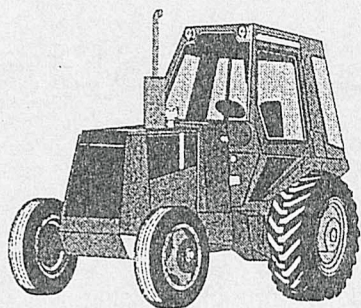
Ogłoszenia

Kupię kosiarkę ciągnikową listwową „Osa” i kombajn zbożowy, przyczepiany do ciągnika
tel. 083-343 62 07

Lekarz weterynarii Radosław Czyżak

tel. praca (083) 345 30 11
tel. kom. 0 603 184 254

- leczenie i profilaktyka zwierząt
- wyjazdowe badanie USG na ciężce

W minionych trzech kwartałach 2001 roku duża podaż wielu produktów rolnych doprowadziła do spadku cen skupu. Pogorszyło to sytuację ekonomiczną w rolnictwie. Mimo to środki produkcji w tym okresie podrożały zarówno w relacji do cen surowców rolniczych, jak i do cen pozostałych towarów i usług.

Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa

Najbardziej zdrożały nawozy mineralne o 9,7%, maszyny rolnicze o 6,8% i nośniki energii o 5,1%. Spadek cen produktów rolnych, przy dużych trudnościach z ich zbytym zmniejszył skłonności rolników do zaciągania kredytów inwestycyjnych i obrotowych.

Na rynku nawozów mineralnych popyt utrzymuje się na umiarkowanym poziomie, przy ograniczonych zasobach finansowych oraz zmniejszeniu zainteresowania preferencyjnymi kredytami obrotowymi. Wysoka dynamika wzrostu cen nawozów, w tym głównie azotowych, stopniowo wyhamowuje obroty rynkowe. Relacja cen przekraczająca równowartość 3 kg pszenicy za 1 kg NPK stawia pod znakiem zapytania opłacalność stosowania nawozów mineralnych.

Rynek pestycydów wykazuje stabilizację przy średnim zużyciu około 0,6 kg substancji biologicznie czynnej na 1 ha gruntów ornych i sadów. Jak normalnie o tej porze roku, popyt maleje, co wywołuje obniżki cen wielu preparatów. W okresie 9 miesięcy br pestycydy średnio podrożały o 3,3%, a w okresie 12 miesięcy o 3,6%. Poprawiły się relacje cen pestycydów do wielu produktów rolnych, w tym zwłaszcza do ziemniaków. Preferowane są zakupy preparatów grzybo- i chwastobójczych.

Na rynku paliw ciekłych zmiany cen są różnokierunkowe ze względu na spadek ich cen na rynku światowym. W Polsce również występują tendencje zniżkowe, ale korekty dokonywane są z dużym opóźnieniem i zazwyczaj o 1-2 grosze na litrze. W tej sytuacji paliwa sprowadzane z zagranicy stają się

tańsze od krajowych. Najbardziej niekorzystna sytuacja dotyczy oleju napędowego i opałowego, którego cena na rynku światowym obniża się lub stabilizuje, a w Polsce wzrasta. W okresie 12 miesięcy wzrost cen paliw stałych i płynnych wyniósł 12,4% i niemal trzykrotnie przewyższał wskaźnik inflacji.

Według wstępnych danych GUS obroty na rynku materiałów budowlanych są w bieżącym roku niższe o około 10%. Wpłynęła na to pogarszająca się koniunktura gospodarcza oraz spadek koniunktury w rolnictwie. Zaopatrzenie we wszystkie rodzaje materiałów oraz sprzęt towarzyszący jest bardzo dobre. Dostępne są materiały produkcji krajowej, znacznie tańsze oraz materiały importowane o wyższej jakości. Silna konkurencja na tym rynku wpływa na stabilizację cen oraz odkładanie terminu ich podwyżek. Rozszerza się system sprzedaży ratalnej i udzielanie gwarancji na sprzedawane materiały budowlane.

Na rynku maszyn rolniczych utrzymuje się niska sprzedaż maszyn nowych, natomiast obrót maszynami używanymi jest niewielki z racji ograniczonej ich podaży. Stagnacja na rynku maszyn spowodowana jest złą sytuacją dochodową i finansową gospodarstw i będzie trwała również w roku przyszłym. Mimo zmniejszonego popytu, średnie ceny maszyn rolniczych wzrosły dość znacznie, bo o 6,8%. Najbardziej drożały rozsiewacze do nawozów o 18,4%, kombajny ziemniaczane o 18%, siewniki zbożowe o 12,6%, ciągniki rolnicze o około 8%. Maszyny proste, jak pługi, kultywatory i brony potaniały, a ceny

opryskiwaczy, sadzarek do ziemniaków i dojarek do mleka nie uległy zmianie. Relacje cen większości maszyn rolniczych do cen produktów rolnych uległy pogorszeniu.

Utrzymuje się korzystna sytuacja na rynku surowców paszowych. Po wysokich zbiorach ceny zbóż paszowych nadal kształtują się na niskim poziomie. Na rynku surowców białkowych sytuacja jest stabilna. W październiku obniżyły się nieznacznie, zarówno ceny importowanej śruty sojowej, jak i krajowej śruty rzepakowej. Obecnie ceny mączek mięsno-kostnych o zawartości białka ok. 55% kształtują się na poziomie około 1350 zł / tonę i nadal wykazują lekką tendencję wzrostową. Relatywnie niski poziom cen surowców paszowych znajduje odzwierciedlenie w kształtowaniu się cen zbytu pasz przemysłowych. Utrzymujące się wzrostowe tendencje w produkcji drobiarskiej, spowodowane odchodzeniem konsumentów od spożywania wołowiny i jej przetworów, jak również ograniczenie konsumpcji wieprzowiny w związku z wysoką ceną i niższą podażą, skutkuje wzrostem zapotrzebowania na pasze przeznaczone dla drobiu. Wzrósł również popyt na koncentraty wysokobiałkowe dla trzody, rolnicy posiadają bowiem znaczne ilości zboża, którego nie mogą sprzedać po korzystnej cenie i na bazie koncentratów przygotowują pasze we własnym zakresie. ■

*Opracowała Bożena Michalczuk
Na podstawie biuletynu IER iGŻ
"Rynek Rolny -listopad 2001"*

Ceny detaliczne środków do produkcji w latach 1998 2001

L p.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	Cena w złotych za jednostkę			
			1998.XII.	1999.XII.	2000.IX	2001.IX.
Nawozy mineralne						
1	Saletrzak 28 % N	tona	423,0	420,6	454,4	551,0
2	Saletra amonowa 33-34.5% N	tona	437,4	413,2	447,2	549,6
3	Mocznik 46% N	tona	535,2	531,8	560,6	694,8
4	Superfosfat pylisty 19 % P ₂ O ₅	tona	309,9	354,0	357,8	397,2
5	Sól potasowa 57% K ₂ O	tona	457,4	528,6	570,0	594,6
6	Wapno tlenkowe 60% CaO	tona	144,6	203,9	281,1	386,0
Pestycydy						
1	Zolone 35 EC	litr	57,09	59,98	61,51	64,16
2	Roundup	litr	32,72	33,69	32,69	30,33
3	Chwastox Extra	litr	9,82	10,50	11,37	12,52
4	Reglone	kg	73,55	77,76	81,13	83,97
Paliwa stałe i płynne						
1	Węgiel kamienny kl.I	tona	376,28	393,04	410,93	445,67
2	Olej napędowy LS	litr	1,46	2,25	2,78	2,60
Materiały budowlane						
1	Cement portlandzki „350”	tona	191,40	218,20	245,60	287,80
2	Cegła budowlana pełna kl.150	szt.	0,57	0,61	0,65	0,65
3	Wapno hydratyzowane (worki)	50 kg	12,41	13,13	13,89	15,29
4	Blacha dachowa	szt.	9,62	29,00	29,47	27,32
Maszyny rolnicze						
1	Ciągnik „Ursus 2812”	szt.	29668,01	32802,14	35830,79	39688,31
2	Brona polowa ciągnikowa U-272	szt.	714,09	736,77	781,35	856,56
3	Rozsiewacz nawozów ciągnikowy N-012	szt.	923,65	911,53	920,52	1096,00
4	Roztrzaskacz obornika 1-osiovy N-219	szt.	7253,83	7273,04	8298,70	9010,13
5	Siewnik zbożowy ciągnikowy zawieszony	szt.	5302,13	5693,50	6069,91	7014,50
6	Kosiarka ciągnikowa rotacyjna Z-036	szt.	3216,66	3200,15	3258,82	3429,06
7	Sadzarka 2 -rzed. do ziemniaków S-208	szt.	968,71	1399,15	1403,50	1384,84
8	Kopaczka ciągnikowa Z-609	szt.	5215,17	5298,78	5242,14	5718,28
9	Plug ciągnikowy dwuskiowy U-021	szt.	1000,88	1101,00		1065,22
10	Kultywator ciągnikowy zawieszany U-418	szt.	883,82	1000,03	1033,90	896,94
Mieszanki pasz treściwych i koncentratów						
1	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	100 kg	65,85	64,42	73,46	76,74
2	Mieszanka „L” sypka dla loch	100 kg	75,49	74,70	85,36	88,19
3	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	100 kg	82,55	81,30	94,85	98,21
4	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	100 kg	68,71	67,37	79,69	82,04

Zboża

W regionie działania ARR OT Lublin przedsiębiorstwa "PZZ" skupiły w październiku br. 40,8 tys. ton zbóż podstawowych, w tym 39,6 tys. ton pszenicy tj. mniej niż we wrześniu br. zbóż podstawowych o 4,4 % a pszenicy o 3,3 %.

W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego skup był mniejszy; zbóż podstawowych o 11,5 % pszenicy o 11,9 %. W skali kraju wg GISiPAR skupiono w porównaniu do ubiegłego roku zbóż podstawowych więcej o około 8,2 %, a pszenicy o 8,4 %.

Średnia cena skupu zbóż podstawowych (z vat) na terenie działania ARR OT Lublin wg GUS wyniosła 479,0 zł/t i obniżył się na przestrzeni miesiąca o 1,6 %, na przestrzeni roku o 0,7 %. W porównaniu do średniej ceny w kraju

wzrosła o 2,6 %, w podkarpackim - 366,5 zł/t - wzrost ceny do poprzedniego miesiąca wyniósł 1,6 %.

Przewiduje się, że w najbliższym czasie ceny skupu zbóż będą wykazywać tendencję do spadku.

Mięso

W październiku 2001r. zarejestrowany przez GUS skup żywca wieprzowego wyniósł: w woj. lubelskim 5536,8 tony, w podkarpackim - 2627,1 tony.

W porównaniu do września 2001 r. skup był wyższy w województwie lubelskim i podkarpackim o 29,6 %. W odniesieniu do października 2000 r. żywca wieprzowego skupiono w lubelskim o 6,9 % więcej, a w podkarpackim mniej o 0,9 %.

Przeciętna cena skupu trzody chlewnej (z vat) w analizowanym

wołowego w regionie wynosiła (z vat) 3,07 zł/kg i obniżyła się do ceny sprzed miesiąca o 0,3 %, a w odniesieniu do ceny sprzed roku o 7,8 %. W porównaniu do przeciętnej ceny w kraju była ona wyższa o 1,3 %.

Przeciętna cena skupu w woj. lubelskim wynosiła - 3,06 zł/kg i była o 0,4 % niższa od ceny we wrześniu. Przewiduje się że w najbliższym czasie ceny skupu żywca wołowego będą stabilne.

Średnia cena pary prosiąt w październiku 2001 r. na targowiskach w regionie wg ODR ukształtowała się na poziomie około 238,2 zł/parę i wzrosła, w odniesieniu do września br. o 1,3 %, a do analogicznego okresu roku ubiegłego o 13,8 %. Najwięcej za prosięta płacono na targowiskach woj. świętokrzyskiego - średnio 244,5 zł/parę, najmniej podkarpackiego

Sytuacja na lubelskim rynku rolnym

była niższa o 2,6 %.

Średnia cena skupu pszenicy (z vat) na terenie OT w Lublinie wyniosła 496,5 zł/t i była niższa w porównaniu do poprzedniego miesiąca o 0,8 % a do analogicznego okresu roku ubiegłego o 0,4 %. W porównaniu do średniej ceny w kraju była niższa o 2,3 %.

Za pszenicę w regionie przeciętnie płacono: w lubelskim 490,1 zł/t tj. o 1,0 % mniej niż przed miesiącem, w podkarpackim 512,4 zł/t, tj. o 1,2 % mniej niż miesiąc wcześniej. Tona pszenicy paszowej kosztowała w regionie OT przeciętnie 399,2 zł i wzrosła na przestrzeni miesiąca o 1,1 % a w porównaniu do analogicznego okresu roku ub. obniżyła się o 16,0 %.

Przeciętna cena skupu żyta (z vat) ukształtowała się na poziomie 364,3 zł/t i była wyższa o 2,4 % od ceny we wrześniu br. i o 5,3 % niż w październiku 2000 r. Za tonę żyta paszowego rolnicy otrzymali 330,3 zł tj. o 7,0 % więcej niż we wrześniu br. i o 0,3 % niż rok wcześniej.

Na terenie Oddziału przeciętne ceny skupu żyta kształtowały się następująco: w woj. lubelskim - 364,4 zł/t i na przestrzeni miesiąca cena

miesiącu (wg GUS) na obszarze działania OT ARR ukształtowała się na poziomie 4,76 zł/kg i była niższa od tej sprzed miesiąca o 0,9 %, a od ceny sprzed roku o 13,1 %. W porównaniu do przeciętnej ceny w kraju była niższa o 2,3 %. Przeciętne ceny skupu w regionie kształtowały się następująco: w lubelskim - 4,68 zł/kg - wzrost na przestrzeni miesiąca o 0,3 %, w podkarpackim - 4,63 zł/kg i na przestrzeni miesiąca nie uległa zmianie.

Przewiduje się, że w najbliższym okresie ceny skupu trzody chlewnej mogą wykazywać tendencję do spadku.

Skup żywca wołowego wg GUS w woj. lubelskim wyniósł 1041,2 tony i był wyższy o 8,1 % do września br., ale niższy o 34,6 % w odniesieniu do września 2000 r. W podkarpackim skupiono 961,6 ton tego żywca tj. więcej o 16,4 % niż w poprzednim miesiącu i mniej o 22,5 % niż rok wcześniej. W skali kraju odnotowano wzrost skupu żywca wołowego na przestrzeni miesiąca o 12,7 %, a w skali roku spadek o 17,3 %.

Przeciętna cena skupu żywca

232 zł/parę.

Mleko

Skup mleka (wg danych GUS) wyniósł 84 800 tys. litrów i był mniejszy niż we wrześniu br. o 3,1 %. W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku mleka skupiono więcej o 0,2 %.

W październiku spadek skupu mleka na przestrzeni miesiąca odnotowano we wszystkich województwach regionu, w tym: w lubelskim o 3,5 %, podkarpackim o 2,5 %, a w świętokrzyskim o 2,4 %.

Przeciętna cena skupu mleka wg GUS w regionie wynosiła (z vat) 73,29 zł/hl i na przestrzeni miesiąca wzrosła o 1,2 %. Przeciętna cena skupu mleka w regionie kształtowała się następująco: w lubelskim 76,37 zł/hl i była wyższa o 0,8 % od ceny we wrześniu, w podkarpackim 65,31 zł/hl - i wzrosła do poprzedniego miesiąca o 0,9 %, a w świętokrzyskim 69,71 zł/hl - wzrost ceny o 2,6 %.

Przewiduje się, że w najbliższym czasie ceny skupu mleka będą wykazywać tendencję do wzrostu. ■

*Na podstawie danych GUS
Opr. Katarzyna Czebreszuk*

Zmiany w ustawie z dnia 12 lipca 1995 r. o ochronie roślin uprawnych

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin w Lublinie Delegatura w Białej Podl. przedstawia, istotne dla rolników, zmiany jakie zostały wprowadzone z dniem 25 lipca br. w ustawie z dnia 12 lipca 1995 roku o ochronie roślin uprawnych w zakresie wykonywania zabiegów środkami ochrony roślin.

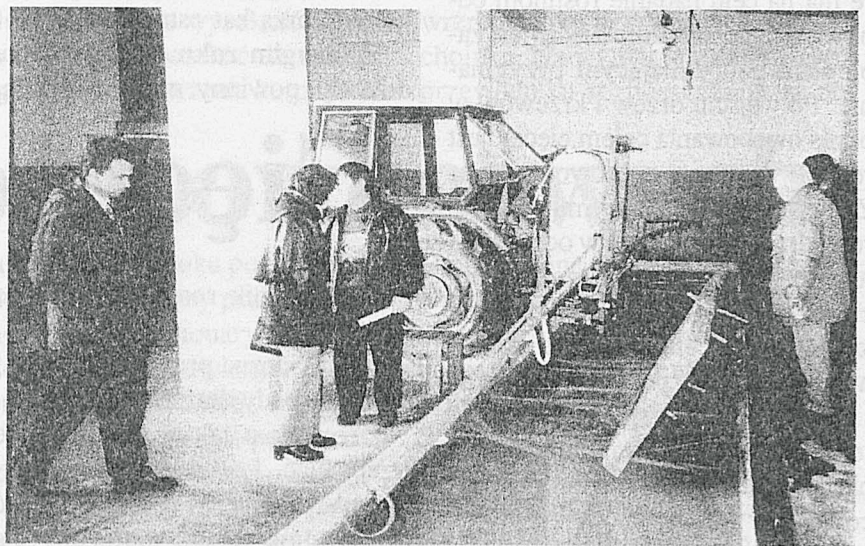
1. Znowelizowana ustawa w art.32 zobowiązuje posiadaczy/ właścicieli i użytkownicy gruntów / do prowadzenia ewidencji zabiegów wykonywanych przy użyciu środków ochrony roślin. Ewidencja powinna obejmować rośliny, produkty roślinne lub przedmioty, powierzchnie, na których wykonywano zabiegi, terminy ich wykonania oraz nazwy zastosowanych środków ochrony roślin i ich dawki. Ewidencja winna być przechowywana co najmniej cztery lata od dnia wykonania zabiegu.

2. Zabiegi w zakresie stosowania środków ochrony roślin w produkcji rolnej i leśnictwie mogą być wykonywane tylko przez osoby przeszkolone przez jednostki organizacyjne upoważnione przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin do prowadzenia szkoleń i posiadające dokument ukończenia szkolenia. Sprzęt użyty do wykonywania zabiegów winien być sprawny technicznie a jego sprawność potwierdzona badaniem w jednostce upoważnionej przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin do przeprowadzania takich badań.

Nadmienić należy, iż nowe opryskiwacze mogą być wprowadzane do obrotu jeżeli ich sprawność techniczna została potwierdzona badaniami w upoważnionej jednostce.

Badania sprawności technicznej opryskiwaczy powinny być przeprowadzane w odstępach czasu nie dłuższych niż 2 lata.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Rozporządzeniu z dnia 4 października 2001 r w sprawie wymagań technicznych dla opryskiwaczy (Dz. U. Nr 121 poz. 1303) określił jakie wymagania winne spełnić opryskiwacze by mogły być uznane za sprawne technicznie natomiast w rozporządzeniu z dnia 15 listopada 2001r. w sprawie przeprowadzania badań opryskiwaczy (Dz.

U. Nr 30 poz. 1544) szczegółowe zasady badań oraz ustalania odpłatności za ich wykonanie.

3. Znowelizowana ustawa określa także nieco odmiennie, niż obowiązywało to dotychczas, zasady stosowania środków ochrony roślin na terenie otwartym, przy użyciu sprzętu naziemnego, mianowicie można je stosować gdy:

- a) prędkość wiatru nie przekracza 3 m/ s,
- b) miejsce stosowania środka ochrony roślin jest oddalone co najmniej 5 m od dróg publicznych i co najmniej 20 m od budynków mieszkalnych, zabudowań inwentarskich, pasiek, plantacji roślin zielarskich, ogrodów działkowych, rezerwatów przyrody, parków narodowych, stanowisk roślin objętych ochroną

gatunkową, wód powierzchniowych oraz od granicy wewnętrznego terenu ochrony strefy pośredniej źródeł i ujęć wody.

Nieprzestrzeganie powyższych wymogów w zakresie przeszkolenia, sprawności sprzętu oraz zasad podczas wykonywania zabiegów środkami ochrony roślin jest zagrożone karą aresztu lub grzywny.

Informuje się również rolników, że świadectwa o przeszkoleniu wydane w latach 1996-2000 i zawierające klauzulę "Świadectwo ważne jest 5 lat od daty wystawienia" pozostają ważne bezterminowo. Dotyczy to zarówno świadectw dotyczących szkoleń dla nabywających i stosujących środki ochrony roślin I i II klasy toksyczności dla ludzi jak i dla osób wykonujących zabiegi ochrony roślin w produkcji towarowej. Rolnicy, którzy nie posiadają świadectwa ukończenia szkolenia a w swoich gospodarstwach wykonują zabiegi środkami ochrony roślin, by nie narażać się na sankcje karne, winni zgłosić się w możliwie najwcześniejszym terminie do Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego Oddział w Grabanowie w celu odbycia wymaganego przeszkolenia.

WIOR Delegatura Biała Podl.
mgr inż. Helena Czajka

Część I

Cięcie drzew i krzewów owocowych jest nierozdzielnie związane z racjonalną pielęgnacją roślin sadowniczych.

Ma ono kilka celów. Drzewa i krzewy po posadzeniu przycina się, aby ułatwić ich przyjęcie się. Przycięcie pędów przywraca równowagę między systemem korzeniowym, a częścią nadziemną; ogranicza nadmierną transpirację, ułatwia przyjęcie się roślin i ich wzrost. W pierwszych latach po posadzeniu roślin wykonuje się cięcie formujące, które ma na celu nadanie roślinom odpowiedniego kształtu. Cięcie jest zabiegiem uzupełniającym przyginanie. Po wejściu drzew i krzewów w okres owocowania celem cięcia jest regulowanie wzrostu i owocowania. Za pomocą cięcia utrzymujemy korony drzew i krzewów w odpowiednich rozmiarach i zagęszczeniu. Cięcie przerzedzające i odmładzające korony ma na celu uzyskanie dorodnych owoców, w pełni wyrosniętych i wybarwionych; sprzyja również regularnemu owocowaniu, ponieważ nie dopuszcza do przemennego owocowania.

Cięcie jabłoni.

Ogólne zasady formowania i cięcia drzew jabłoni są następujące:

- ☛ pień nie niższy jak 50-60 cm;
- ☛ mocny pionowy przewodnik do wysokości 2- 3 m;
- ☛ u drzew karlowych przewodnik przywiązany do solidnej podpory;
- ☛ wszystkie gałęzie cieńsze i słabsze niż przewodnik;
- ☛ górne gałęzie znacznie krótsze niż dolne;
- ☛ korona w kształcie wrzeciona/jabłonie karłowe/lub stożka/jabłonie półkarłowe/.

Cięcie w pierwszym roku po posadzeniu

Posadzone dobrze wyrosnięte, kształtne, w dobrej kondycji, nie przeschnięte drzewka wiosną można słabo przyciąć, usuwając tylko pędy osadzone zbyt nisko, uszkodzone lub z wadami. Przewodnika u okulantów rozgałęzionych jak i nie

rozgałęzionych można nie skracać. Jeśli posadzone drzewka są słabsze, niekształtne, przesuszone, to trzeba je przyciąć, skracając przewodnik i pędy boczne o 1/3 do 1 ich długości. Cięcie jest zabiegiem, który pobudza je do wzrostu. Drzewka nie rozgałęzione przycina się 80-100 cm nad ziemią.

Drzewka bardzo słabe przyciąć 40 cm nad ziemią i wyprowadzać tylko 1 pęd z rozgałęzieniami od 60 cm wzwyż. W maju i czerwcu trzeba zadbać o to, aby nowe pędy utworzyły szerokie kąty z przewodnikiem, poprzez zakładanie klamek lub uszczykiwanie tych pędów, które tworzą kąt ostry.

W drugim roku po posadzeniu drzewka powinny mieć następują-

wyciąć, słabsze zostawia się w celu odnowienia koron. Zimą prześwietla się korony, aby światło słoneczne dotarło do gałęzi położonych wewnątrz korony. Nawet najstaranniej wykonane cięcie zimowe nie zapewni odpowiedniego nasłonecznienia, jeśli latem wyrosnie dużo nowych pędów. Najbardziej odpowiedni termin cięcia wilków i innych pędów zasłaniających owoce zaczyna się od połowy lipca i trwa do połowy września. Przy cięciu letnim trzeba zabiegać o piękne jabłka i plon w latach następnych. Usuwa się z reguły wilki wyrastające u podstawy konarów i gałęzi. Posuwając się od środka korony w kierunku jej peryferii wykonujemy cięcia coraz mniej selektywne; wycinamy mocne pędy

Cięcie drzew

cy kształt:

- ☛ przewodnik rosnący prosto do góry
- ☛ pędy boczne prawie poziome
- ☛ dolne pędy dłuższe od górnych

Drzewek o takim kształcie nie trzeba ciąć. Jeśli jest to jabłoń półkarłowa, wówczas należy przyciąć przewodnik do 40 cm, żeby się usztywnił i wydał następny okółek silnych przyrostów. Należy także usunąć pędy konkurujące z przewodnikiem i pędy rosnące na jedną stronę, co daje niesymetryczny rozwój korony.

Trzeci rok jest końcowym etapem formowania korony. W dalszym ciągu najważniejszym zadaniem jest korygowanie kształtu, a więc skracanie i wycinanie pędów konkurujących z przewodnikiem.

W latach następnych cięcie powinno utrzymywać koronę w formie stożka szerokiego u podstawy i wąskiego u góry. Obfite plonowanie powoduje przyginanie do ziemi dolnych gałęzi, niektóre z nich trzeba wyciąć lub skrócić. Gałęzie kładące się na siebie należy przerzedzić. W latach słabszego owocowania na koronach mogą pojawiać się liczne pędy pionowe zwane "wilkami". Najsilniejsze z nich trzeba

rosnące pionowo do góry i zacieniające owoce, a zostawiamy pędy rosnące skośnie, łukowato lub poziomo, zwłaszcza te, które owoców nie zasłaniają. Część pędów wyrastających obok jabłek skracamy, pozostawiając kilka listków do odżywiania owoców. Po wykonaniu cięcia letniego korona nie powinna być naga, lecz okryta słabymi pędami.

Cięcie grusz

Drzewka po posadzeniu powinny być przecięte. Wyjątek stanowią drzewka, które po posadzeniu planuje się stale podlewać. Jednoroczne okulanty przecina się w zależności od 80 do 110 cm od powierzchni gleby. Silniejsze okulanty przycina się wyżej, a słabsze niżej. Jeżeli okulanty mają pędy boczne, w koronie zostawia się wtedy od 3 do 5 pędów wyrastających z pędu głównego, powinny to być pędy tworzące szeroki kąt z przewodnikiem. Pozostałe pędy boczne wycina się na obrączkę. Pędy przeznaczone na konary skracają się mniej więcej o 2/3 długości, przewodnik przycina się w odległości około 30 cm od najwyższego pędu bocznego. Drzewka, które przewiduje się nawadniać można pozostawiać nie przycięte.

Wycina się wtedy jedynie pędy zbyt wysokie i wyrastające pod zbyt ostrym kątem.

Formowanie i cięcie drzew starszych.

Cięcie drzew w pierwszych latach ma na celu uformowanie prawidłowo zbudowanej korony. Formowanie korony spłaszczonej rozpoczyna się od pierwszego przycinania drzewek po posadzeniu. Podczas pierwszego cięcia wycina się wszystkie pędy rosnące w kierunku międzyrzędzi, a pozostawia te, które rosną w linii rzędu. Przy formowaniu korony prawie naturalnej i kolistej w drugim i trzecim roku cięcie ogranicza się do usuwania pędów wyrastających pod zbyt ostrym kątem i wzajemnie krzy-

żących.

Młode śliwy rosną intensywnie i mają skłonność do tworzenia przewodnika co ułatwia formowanie koron.

Formowanie korony prawie naturalnej

Okulanty rozgałęzione podkrzesujemy od dołu do wysokości około 50 cm pozostawiając wyżej od 3-5 pędów z szerokimi kątami rozwidlenia, z których powstają konary. Pędy te trzeba skrócić o 1/3-2/3, aby po cięciu miały około 40 cm. Przewodnik przycinamy na około 50 cm powyżej ostatniego rozgałęzienia. Okulanty nie rozgałęzione należy skrócić na wysokość 70-80 cm od ziemi i poczekać do następnego roku na utworzenie korony. W

Opisane cięcie najlepiej jest wykonać w lipcu lub sierpniu.

W trzecim i czwartym roku życia drzew powtarza się te same zabiegi co w drugim roku.

W ten sposób formuje się kolejne piętra aż do wysokości 2- 2,5 m. W czasie formowania trzeba co roku skracać przewodnik do około 50 cm, aby się rozgałęział. Po doprowadzeniu korony do wymaganej wysokości, poleca się zostawić jeden pęd roczny ponad ostatnią parą konarów, który przyjmuje na siebie rolę moderatora wzrostu.

Formowanie korony wrzecionowej

Drzewo z uformowaną koroną wrzecionową przypomina kształtem choinkę. Na wyraźnie zaznaczonym przewodniku rozmieszczone są do-

i krzewów owocowych

żujących się. Pędy wyrastające pionowo obok przewodnika zaleca się przygiąć do pozycji poziomej. W drugim piętrze korony pozostawia się 3-4 pędy wyrastające pod szerokim kątem. W kolejnych latach zaleca się ograniczać cięcie do niezbędnego minimum, aż do wejścia drzew w okres pełnego owocowania. W owocującym sadzie usuwa się gałęzie położone zbyt blisko siebie, krzyżujące się oraz uszkodzone mechanicznie lub przez choroby.

Cięcie śliw

Posadzone jesienią okulanty przycina się wiosną. Na gałęzie szkieletowe należy przeznaczyć 3 lub 4 pędy wyrastające z przewodnika pod kątem prostym lub zbliżonym do prostego. Skraca się je o 2/3 długości. Przewodnik przycina się w odległości około 30 cm od najwyższego położonego pędu bocznego. Jednoroczne, nie rozgałęzione okulanty przycina się na wysokości około 80 cm od ziemi, a koronę zaczyna się formować dopiero w następnych latach. W sadzie śliwy prowadzi się w formie:

- ☞ prawie naturalnej
- ☞ szpalerowej

drugim i trzecim roku po założeniu sadu wyprowadzamy przewodnik i osadzone na nim konary w liczbie 7 do 10. Konary powinny tworzyć szerokie kąty rozwidlenia, osiągniemy to przez przyginanie pędów. Po zakończeniu formowania owocujące śliwy prześwietlamy umiarkowanie wycinając gałęzie krzyżujące się, leżące jedna na drugiej, chore lub martwe.

Formowanie korony szpalerowej

W formie szpalerowej konary drzew skierowane są w dwie przeciwległe strony wzdłuż rzędu. W kierunku międzyrzędzi odchodzą tylko drobne gałązki kontrolowane cięciem letnim. Warunkiem poprawnego uformowania korony jest jednak wcześniejsze założenie klamer na przewodnik w celu rozszerzenia kątów rozwidlenia. Przyginanie pędów można zaczynać od sierpnia w pierwszym roku po posadzeniu i kontynuować do późnej jesieni. Po przegięciu pędów pojawiają się na nich przyrosty, z których 1/3 wymaga skracania lub wycinania. Pędy najsilniejsze 60-100 cm trzeba wycinać na gładko. Pędy średniej długości 40-60 cm skraca się do 20-30 cm zaś pędy najkrótsze pozostawia się nie cięte.

okoła drobne konary w położeniu poziomym, przy czym dolne konary są dłuższe i grubsze niż górne. Ich liczba i układ na przewodniku są dowolne. Formowanie korony rozpoczyna się w pierwszym roku po posadzeniu. Wzrost drzew w tym przypadku jest kontrolowany przez poziome położenie konarów i ich wymianę w razie silnego wzrostu na słabsze pędy zastępcze. Po zakończeniu formowania korony należy przejść na cięcie letnie wykonywane od lipca do sierpnia. Wszystkie silniejsze pędy skraca się nad piątym listkiem od nasady, pędy słabe pozostawia się nie cięte. Pędy bardzo długie i grube oraz pędy w miejscach zbyt gęstych można wycinać na gładko przy konarze. Cięcie letnie może być uzupełnione cięciem zimowym. Cięcie owocujących śliw ma na celu utrzymanie luźnych koron, tak aby wszystkie gałęzie mogły korzystać z dostępu światła i cieczy opryskowa podczas zwalczania chorób i szkodników dotarła do wszystkich liści. Śliwy o wczesnej i średniej porze dojrzewania należy ciąć po zbiorze owoców, a śliwy późne w końcu zimy lub wczesną wiosną. ■

Stanisław Myć

MaisTer 310 WG

W Polsce, powoli, ale w sposób znaczący rośnie powierzchnia zajęta przez uprawę kukurydzy. Zmieniają się również proporcje w kierunkach użytkowania tej rośliny - aktualnie połowa

plonów przeznaczana jest na ziarno, druga zaś - na kiszonkę. Aby uprawa kukurydzy była opłacalna spełnionych musi być wiele kryteriów. Jednym z nich jest dobór właściwego mieszanka; innymi, bardzo ważnymi, są agrotechnika i ochrona plantacji przed chwastami.

Agrotechnika i cechy fizjologiczne roślin zawsze rzutują na proces zachwaszczenia. Do zalet uprawy kukurydzy należy jej późny siew, pozwalający na przygotowywanie pola - orkę, bronowanie itd. Niestety, pozostałe cechy charakteryzujące uprawę kukurydzy sprzyjają silnemu zachwaszczeniu. Technologia uprawy kukurydzy w szerokie rzędy i rzadki siew (8-12 nasion/m²), w powiązaniu z małą konkurencyjnością w początkowej fazie rozwoju sprawiają, że chwasty mają doskonałe warunki wschodów i wzrostu. Ponadto typowo pionowy wzrost nie rozgąszczającej się kukurydzy stanowi minimalną konkurencję dla chwastów. Nawet w optymalnych warunkach powierzchnia pola kukurydzy pozostaje przez około miesiąc od siewu do dyspozycji chwastów.

Kukurydza najbardziej narażona jest na konkurencję ze strony chwastów w początkowym okresie wegetacji, w okresie od wschodów do fazy 4-5 liści. Do najbardziej eksgansywnych gatunków chwastów należą: komosa biała, szarłat szorstki oraz chwastnica jednostronna. Już 3-4 rośliny komosy białej, szarłatu szorstkiego lub kilkanaście roślin chwastnicy jednostronnej na metrze kwadratowym mogą istotnie obniżyć plon kukurydzy. Rośliny komosy białej i szarłatu szorstkiego, przy zagęszczeniu 10-15 szt/m², wytwarzają do 2 ton zielonej masy z hektara, obniżając przy tym plon kukurydzy o ponad 40% (H. Rola - IUNG Wrocław).

Firma Aventis CropScience Polska wprowadza na rynek w sezonie 2002 nowy herbicyd do powschodowego zwalczania chwastów jedno- i dwuliściennych w uprawie kukurydzy pod nazwą MaisTer 310 WG.

Jest to środek chwastobójczy, stosowany wyłącznie z dodatkiem adiuwantów.

MaisTer 310 WG zawiera:

300 g foramsulfuronu /związek z grupy pochodnych sulfonylomocznika/, 10 g jodosulfuronu metylosodowego /związek z grupy pochodnych sulfonylomocznika/ 300 g isoxadifen-dietylu jako sejfnera w 1 kg środka.

MaisTer 310 WG jest herbicydem o działaniu układowym. Pobierany jest głównie przez liście chwastów i przemieszczając się w roślinach powoduje zahamowanie ich rozwoju i wzrostu. Najskuteczniej zwalcza młode, intensywnie rosnące chwasty, znajdujące się w fazie 2-3 liści. Efekt zwalczania chwastów występuje w 14-18 dni po wykonaniu zabiegu.

Największym atutem herbicydu **MaisTer 310 WG** jest zakres zwalczanych chwastów. Producenci kukurydzy zawsze domagają się uniwersalnych preparatów niszczących równocześnie chwasty jedno- i dwuliściennych. Eliminuje to konieczność stosowania mieszanin lub wykonywania dwóch zabiegów. **MaisTer 310 WG** skutecznie zwalcza tzw. chwasty prosowate, w tym szczególnie uciążliwą chwastnicę jednostronną; groźne, jeśli występują w dużym nasileniu - włóśnicę siną i zieloną, ponadto wyczyńca polnego, wiechlinę roczną, owies głuchy, perz właściwy i życie. Spośród chwastów dwuliściennych zwalcza najgroźniejsze gatunki o intensywnym wzroście, takie jak: komosa biała, chwasty rumianowate, szarłat szorstki i rzadko występującego, ale niezwykle konkurencyjnego, bielunia dziedzierzawę.

Do wrażliwych należy także większość gatunków z rodziny krzyżowych - gorczyca polna, rzodkiew świrzepa, samosiewy rzepaku, tasznik pospolity i tobołki polne. Ponadto bardzo dobry efekt chwastobójczy uzyskuje się w zwalczaniu chwastów niskiego piętra (jasnota purpurowa i różowa, przytulia czepna, psianka czarna, rumian polny, rumianek pospolity, żółtlica drobnokwiatowa) i bardzo niskiego piętra (fiołek polny, gwiazdnica pospolita, niezapominajka polna). Lista chwastów zwalczanych przez herbicyd **MaisTer 310 WG** jest obszerna i praktycznie obejmuje wszystkie gatunki zagrażające kukurydzy.

Opisane efekty można uzyskać stosując herbicyd **MaisTer 310 WG** w dawce 100-150 g/ha, z dodatkiem oleju np. (Actirob) w dawce 1,3-2 l/ha lub innych zarejestrowanych z tym produktem wspomagaczy olejowych. Dawka preparatu zależy od intensywności występowania i fazy rozwojowej chwastów. W przypadku zwalczania chwastnicy jednostronnej zabieg najlepiej wykonać w fazie 2-6 liści lub w czasie jej krzewienia.

W przypadku zwalczania perzu właściwego i ostrożeńca polnego zabieg najlepiej wykonać w fazie intensywnego wzrostu tych chwastów (około 15-20 cm), nie później niż w fazie 6 liści kukurydzy, stosując górną dawkę środka **MaisTer 310 WG** (0,15 kg/ha).

Ponieważ preparat działa głównie przez liście chwastów, nie zwalcza zachwaszczenia wtórnego, czyli chwastów kielkujących po wykonaniu zabiegu.

W przypadku okresowego

przesuszenia gleby utrudniającego wschody chwastów, zabieg należy przesunąć do momentu ich masowych wschodów.

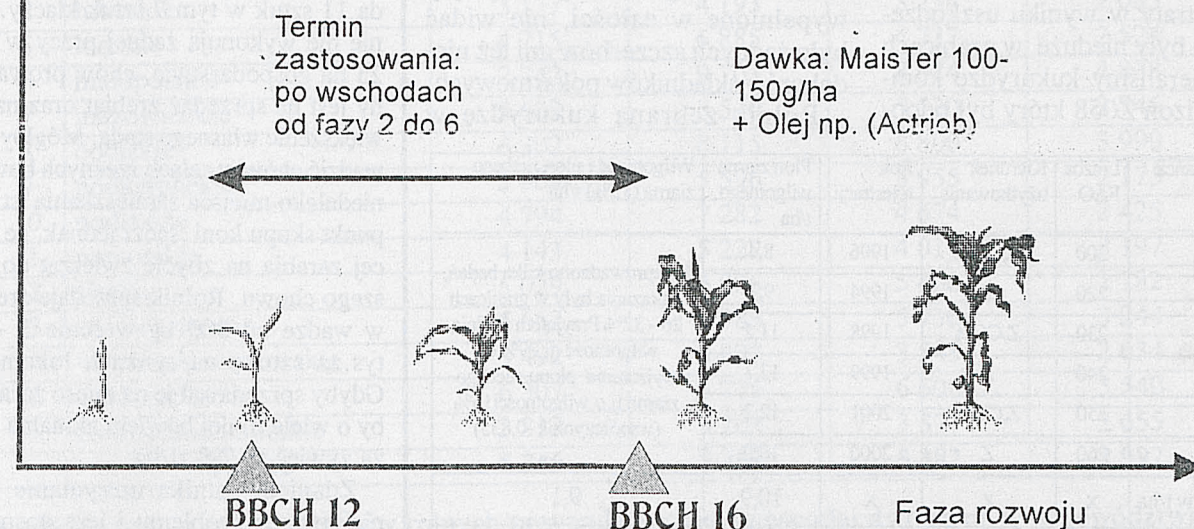
Środek wnika do rośliny w ciągu 2 godzin od zastosowania. Opady deszczu po tym okresie nie wpływają ujemnie na działanie środka. W porównaniu z innymi herbicydami w tej grupie substancji czyn-

substancji czynnych. **MaisTer 310 WG** jest pierwszym herbicydem na bazie sulfonilomocznika, wyposażonym w taką technologię.

MaisTer 310 WG rozkłada się w okresie wegetacji, nie stwarzając zagrożenia dla roślin uprawianych następnie. Po zbiorach kukurydzy odchwaszczanej środkiem w warunkach normalnego przebiegu wegetacji można upra-

- Ma długi okres stosowania - po wschodach - od fazy 2 liści do fazy 6 liści kukurydzy.
- Może być stosowany dłużej niż większość pozostałych herbicydów.
- Działa niezależnie od wilgotności gleby.
- Doskonale zwalcza perz właściwy, jeżeli jest zastosowany w okresie jego intensywnego wzro-

MaisTer 310 WG

nych **MaisTer 310 WG** charakteryzuje się trzykrotnie szybszym wchłanianiem i zwiększoną, o 4 godziny, odpornością na deszcz.

W latach 1998-2000 przeprowadzono łącznie 50 prób na tolerancję w kukurydzy, przy dawce 150 g/ha. W ocenie przeprowadzonej po dwóch tygodniach od zastosowania, w ponad 90% prób nie stwierdzono w kukurydzy żadnych śladów po przeprowadzonym zabiegu. Przy niekorzystnych warunkach podczas zabiegu, w pierwszych dwóch tygodniach po użyciu, można zaobserwować przyhamowanie wzrostu, który jednak kompensuje się w następnych tygodniach, nie wywierając żadnego wpływu na plon kukurydzy. Przyczyną całkowitego "wyzdrowienia" jest substancja ochronna kukurydzy - izoksadifen etylowy. Dzięki temu składnikowi, w roślinie uprawnej następuje całkowite "odtrucie" z herbicydowych

wiać wszystkie rośliny.

W przypadku konieczności wcześniejszego zaorania kukurydzy (w wyniku uszkodzenia roślin przez przymrozki, choroby lub szkodniki), na tym samym polu po wykonaniu orki na głębokość 20 cm można ponownie ją uprawiać.

MaisTer 310 WG

podsumowanie zalet i korzyści

- Ma bardzo szerokie spektrum działania - zwalcza chwasty jedno- i dwuliścienne.
- Zawiera foramsulfuron i jodosulfuron - nowe substancje aktywne, które współdziałają ze sobą i jednocześnie zwalczają chwasty odporne na inne powszechnie stosowane herbicydy.
- Dzięki technologii substancji ochronnej jest dobrze tolerowany przez roślinę uprawną - kukurydzę.

stu, w dawce 150 g/ha + olej.

- Rozkłada się w ciągu okresu wegetacji, nie stwarzając zagrożenia dla roślin następczych.
- Jest odporny na zmywanie przez deszcz już po dwóch godzinach od zastosowania.
- Jest bezpieczny dla użytkownika i środowiska.
- Ma wygodną w stosowaniu formację - mikrogranulat.
- Wpływa bardzo korzystnie na wielkość plonu i jego jakość.

Sądzę, że omówione powyżej zalety herbicydu oraz wynikające z jego zastosowania liczne korzyści zachęcą Państwa do zakupu produktu firmy Aventis w nadchodzącym sezonie.

*Małgorzata Dryjańska
Specjalista ds. uprawy kukurydzy
i rzepaku
Aventis CropScience Polska*

Kukurydza na ziarno cd.

W poprzednim artykule, który ukazał się w listopadzie 2001 opisałem przebieg wegetacji kukurydzy na demonstracji zlokalizowanej w gospodarstwie Pana Roberta Hołoda w Podedwórzcu. Zbiór kukurydzy na ziarno był dokonany w listopadzie po pierwszych przymrozkach. Wilgotność ziarna była w granicach zależnie od odmiany 26- 32%. Jest to wilgotność już w miarę dobra do zbioru. Straty w wyniku uszkodzenia ziarna były nieduże w granicach 5 %. Zbieraliśmy kukurydzę kombinem Bizon Z058 który był odpow-

grupy wczesności. Wskazuje, że mieszańiec Fjord wykazywał mniejszą wilgotność ziarna w czasie zbioru od Monopolu. Bar-dziej wytrzymały na wyleganie okazał się Monopol, Fjord był bardziej skłonny do wylegania. Najwcześniej dojrzał Dragon, rolnicy będący na szkoleniu zauważyli, że na kieszonkę byłyby dobre odmiany Santiago i Galix. O odmianie Etendard powiem tyle, że na demonstracji dała dobry plon ale na pewno wymaga lepszych gleb lub większego nawożenia. U każdej odmiany kolby były wypełnione w całości, nie widać było żadnych szczyrbów ani też niedoborów składników pokarmowych.

Rolnik zebraną kukurydzę w

Nazwa mieszańca	Liczba FAO	Kierunek użytkowania	Rok rejestracji	Plon ziarna wilgotnego t/ha	Wilgotność i plon suchego ziarna (15%) t/ha
DRAGON	200	Z,CCM	1996	8,4	Przeprowadzono kilka badań, wskazania były w granicach 26 - 32% Przyjąłem średnią wilgotność tj. 29% do wyliczenia plonu suchego ziarna tj o wilgotności 15% (współczynnik 0,835)
GALIX	220	Z	1994	9,7	
SANTIAGO	230	Z,CCM	1998	11,2	
MONOPOL	240	Z	1999	13,1	
FJORD	250	Z,CCM	2001	12,2	
ETENDARD	260	Z	2000	10,9	
Średni plon w t/ha	x	x	x	10,9	9,1

wiedni przygotowany do zbioru tj.:

- zamontowany 4 rzędowy adapter do obrywania kolb kukurydzy (przystawka)
- bęben cepowy zakryty specjalnymi przysłonami
- prędkość obrotowa bębna młocącego 500 - 600 obr./min
- klepisko listwowo - pretowe
- szczelina pomiędzy klepiskiem a cepami bębna
- na wlocie - 23 mm
- na wylocie 8 mm
- urządzenia czyszczące:
- sito przednie kieszonkowe
- sito dolne kieszonkowe
- sito dolne otworowe 17 mm.

Plony poszczególnych odmian ustaliliśmy na podstawie wilgotnego ziarna a plon średni suchego ziarna ustalono na podstawie współczynnika przeliczeniowego stosowanego dla odpowiedniej wilgotności ziarna. Przedstawia to tabela

Jak wynika z tabeli najlepszym mieszańcem był MONOPOL i FJORD, a pozostałe mieszańce też nieźle plonowały jak na swoje

większej części sprzedał mokrą do górzalni, resztę wysuszył i przeznaczył na paszę dla zwierząt w gospodarstwie. Pomimo niskich cen za ziarno na rynku kukurydzy, jest zadowolony z jej uprawy. Poznał zasady agrotechniki obowiązujące przy uprawie tej rośliny a od tego zależy 40 % plonu. Doświadczył też, znaczenie dobrego materiału siewnego i wpływ właściwego doboru mieszańca kukurydzy do kierunku uprawy, warunków termicznych i glebowych. Zaznaczam, że dobór mieszańca to 30 % sukcesu w uprawie kukurydzy. Trzecim czynnikiem udanej uprawy kukurydzy są warunki klimatyczne, ale one już nie zależą od rolnika tak jak agrotechnika i dobór odmiany. O tym czy opłaca się uprawiać kukurydę decyduje rynek zbytu, w tym roku 2001 mieliśmy w Polsce rekordowe zbiory kukurydzy, które obecnie szacowane są na 1,4 mln ton.

Krzysztof Chilczuk
PZDR Parczew

A może konie...

Pan Robert Chmielewski przejął po rodzicach tradycyjne gospodarstwo w którym były wszystkie gatunki zwierząt. Z czasem wyspecjalizował się w chowie trzody chlewnej w cyklu zamkniętym, podpisał umowę z Zakładami mięsnymi w Łukowie na dostawę 200 tuczników rocznie.

Dwa lata temu kiedy opłacalność tuczników spadała, a na dodatek ZM wypowiedziały umowę, rolnik zdecydował się na zmianę produkcji i zajął się chowem koni.

Na dzień dzisiejszy dochował się stada 11 sztuk w tym 7 sztuk klaczy. Konie nie wykonują żadnej pracy w jego 25 ha gospodarstwie, chów prowadzony jest na sprzedaż źrebiąt oraz na powiększenie własnego stada. Mógłby prowadzić chów w celach rzeźnych bowiem niedaleko miejsca zamieszkania istnieje punkt skupu koni sądzi jednak, że więcej zarabia na zbycie zwierząt do dalszego chowu. Rolnik sprzedaje źrebaki w wadze od 300 kg w cenie 3 - 3,2 tys. za sztukę na rynkach lokalnych. Gdyby sprzedawał je na mięso zarabiałby o wiele mniej bowiem aktualna cena za żywca to 7-8 zł/kg.

Zdaniem rolnika utrzymanie koni nie stwarza problemu i jest stosunkowo tanie. Utrzymywane są one w zaadaptowanej stodole. Zwierzęta nie chorują, dobrze też znoszą okresy zimy. Docelowo chciałby utrzymywać 10 sztuk klaczy - na tyle pozwalają warunki środowiskowe.

Podstawą żywienia koni w okresie letnim jest pastwisko, które oprócz paszy zapewnia ruch i świeże powietrze dla młodych zwierząt. Żywienie zimowe oparte jest o pasze gospodarskie owies, żyto parowane, siano łąkowe, słoma żytnia na siewkę i owsiana na zakładkę. Z roślin okopowych dla klaczy żrebnych i źrebiąt podawana jest marchew. Do czasu odsadzenia karmienie owsem do woli. Po odsadzeniu poza owsem dostają otręby pszenne. Średnie zużycie zboża 800 kg/szt./rocznie. Rolnik zwraca uwagę, że konie są bardzo wrażliwe na czystość i świeżość zadawanych pasz. Rolnik zadowolony jest z obranego kierunku produkcji, oprócz satysfakcji ma większe pieniądze przy niższej pracochłonności w porównaniu z chowem trzody chlewnej.

Szcześniak Krystyna
PZDR Parczew

Informacje rynkowe

Ile za ziemię?

Średnie ceny gruntów ornych w obrocie prywatnym w III kwartale 2001r., wg danych GUS, w poszczególnych województwach kształtowały się następująco:

Lp.	Województwo	Ceny gruntów ornych w złotych za hektar			
		Grunty Ogółem	Grunty kl. I – II	Grunty kl. III – IV	Grunty kl. V – VI
1	dolnośląskie	4 306	5 600	4 367	2 951
2	kujawsko-pomorskie	5 793	8 340	6 027	3 012
3	lubelskie	4 466	6 418	4 480	2 499
4	lubuskie	3 177	4 193	3 254	2 085
5	łódzkie	4 715	6 885	4 737	2 524
6	małopolskie	7 742	9 703	8 684	4 838
7	mazowieckie	5 602	8 530	5 530	2 746
8	opolskie	6 302	8 115	6 800	3 990
9	podkarpackie	3 909	5 596	3 955	2 175
10	podlaskie	4 794	7 282	4 674	2 425
11	pomorskie	4 143	5 222	4 011	3 197
12	śląskie	5 029	6 906	5 400	2 782
13	świętokrzyskie	5 652	7 983	5 730	3 244
14	warmińsko-mazurskie	3 492	4 897	3 545	2 034
15	wielkopolskie	6 307	8 775	6 606	3 540
16	zachodniopomorskie	3 812	5 203	3 577	2 655
	Polska	5 246	7 359	5 382	2 997

- Przeciętna powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 gospodarstwo rolne w województwie lubelskim wynosi - 6,30 ha.

Lp.	Kraj	euro/ha	zł/ha
	Polska	1 17	4 17
	Francja	3 28	11 73
	Grecja	8 23	29 40
	Irlandia	8 75	31 25
	Hiszpania	8 77	31 33
	Niemcy	9 43	33 69
	Dania	9 80	35 00
	Belgia	12 57	44 92
	Włochy	12 80	45 73
1	Holandia	24 86	88 81
1	Luksemburg	52 92	189 02
	Średnia cen	13 87	49 55

Dane z 1998 r. opracowane w IERiGŻ.

1 ero = 3,5712 zł.

Statystyczne gospodarstwo rolne w Polsce ma obszar 7,2 ha, a w UE ponad 19 ha.

Od 1 stycznia 2002 r. wysokość kredytu preferencyjnego na zakup gruntów rolnych w celu utworzenia lub powiększenia gospodarstwa rolnego w poszczególnych województwach nie może przekraczać wyżej podanych cen.

Tworzone, powiększane lub urządzane gospodarstwo rolne nie może być mniejsze od średniej w województwie, z wyjątkiem działów specjalnych produkcji rolnej, rybołówstwa i rybactwa.

Dla porównania średnie ceny ziemi rolniczej w wybranych krajach UE:

Kol. Agnieszce i Darkowi Sęczykom
wyraży szczerego współczucia z powodu śmierci

Ojca i Teścia

składają:
Dyrekcja i pracownicy WODR Lublin Oddział w Grabanowie

Ceny z targowisk w Polsce w okresie 31.12.2001 - 04.01.2002r.

Lp.	Województwo	Targowisko	Pszenica zł/dt	Żyto zł/dt	Jęczmień zł/dt	Ziemniaki zł/dt	Prosięta zł/parę	Cebula zł/kg
1.	Dolnośląskie	Bystrzyca Kłodzka	-	-	-	65	-	1,25
2.	Kujawsko- Pomorskie	Golub- Dobrzyń	52	-	50	-	280	1,20
3.	Kujawsko- Pomorskie	Brodnica	52	40	50	-	300	1,20
4.	Kujawsko- Pomorskie	Koronowo	48	-	46	60	280	1,20
5.	Łódzkie	Łyszkowice	55	36	-	45	280	0,80
6.	Łódzkie	Piątek	46	-	-	-	270	-
7.	Lubelskie	Biała Podlaska	50	-	-	-	-	-
8.	Lubelskie	Wisznice	-	-	-	-	235	-
9.	Lubuskie	Międzyrzecz	-	-	-	50	-	1,20
10.	Lubuskie	Żary	60	-	50	-	-	1,00
11.	Mazowieckie	Długosiodło	60	38	58	-	300	1,20
12.	Mazowieckie	Gąbin	55	-	45	-	320	-
13.	Mazowieckie	Sierpc	50	35	50	38	320	-
14.	Opolskie	Nysa	-	-	-	70	-	1,20
15.	Opolskie	Kędzierzyn Kozłe	-	-	-	-	200	-
16.	Podkarpackie	Debica	55	-	50	-	230	1,40
17.	Podkarpackie	Lubaczów	-	-	-	70	235	1,20
18.	Podkarpackie	Przemyśl	50	-	40	52	190	1,35
19.	Podkarpackie	Ustrzyki D.	-	-	-	100	-	1,20
20.	Pomorskie	Czersk	54	40	50	-	260	-
21.	Pomorskie	Starogard Gd.	50	40	45	-	260	1,00
22.	Pomorskie	Wejherowo	58	42	52	60	250	1,20
23.	Śląskie	Skoczów	60	-	55	-	-	1,50
24.	Śląskie	Zywiec	60	55	60	-	-	1,50
25.	Warmińsko - Mazurskie	Olecko	48	40	55	55	-	-
26.	Wielkopolskie	Czarnków	50	-	44	40	260	1,20
27.	Wielkopolskie	Kościan	58	44	48	50	260	1,50
28.	Wielkopolskie	Odolanów	59	40	51	70	260	1,20
29.	Wielkopolskie	Wolsztyn	52	40	50	70	275	1,20
30.	Wielkopolskie	Gniezno	60	-	56	45	290	1,30
31.	Wielkopolskie	Leszno	52	41	48	50	250	1,00
32.	Wielkopolskie	Pleszew	50	42	48	58	280	-
33.	Zachodnio- Pomorskie	Świdwin	-	-	-	45	225	1,00
34.	Zachodnio- Pomorskie	Gryfice	50	35	45	30	220	0,80
35.	Zachodnio- Pomorskie	Ślawno	-	-	-	65	260	1,20
36.	Zachodnio- Pomorskie	Stargard Szczeciński	-	-	-	45	225	1,00

NOTOWANIA CEN TARGOWISKOWYCH SPORZĄDZONE PRZEZ ODDZIAŁ WODR W GRABANOWIE

(Ceny w zł za jednostkę)

Lp	Wyszczególnienie	J.M	Wisznice 07.01.2002 poniedziałek	Parczew 08.01.2002 wtorek	Piszczac 09.01.2002 środa	Radzyń Podlaski 09.01.2002 środa	Biała Podlaska 10.01.2002 czwartek	Łuków 10.01.2002 czwartek	Międzyrzec Podlaski 10.01.2002 czwartek
1.	Pszenica	dt	-	-	50	48-49	50-55	50	50
2.	Pszenżyto	dt	-	-	40-45	40	40	45	40
3.	Zyto	dt	-	-	-	35	-	35	35
4.	Owies	dt	-	-	30-35	32-35	-	-	33-35
5.	Jęczmień	dt	-	-	-	47	50-55	60	50
6.	Mieszanka zbożowa	dt	-	-	35-40	37-40	35-40	-	40-45
7.	Kukurydza	dt	-	-	-	-	40	-	-
8.	Ziemniaki	dt	-	-	-	-	35-40	45	-
9.	Marchew	dt	-	-	-	-	60	-	-
10.	Prosięta 10-15 kg	para	210-240	-	200-240	260-280	210	250	220-240
11.	Prosięta pow. 15 kg	para	250-270	240-280	250-260	280-320	270	280	240-300
12.	Krowa z cielakiem	szt	-	-	-	-	-	1600	-
13.	Jaja	szt.	0.32-0.34	-	0.32-0.34	0.25-0.36	0.26-0.32	0.30-0.40	0.28-0.40
14.	Jabłka	kg	0.50-1.20	0.80-1.50	0.60-1.20	0.60-1.50	0.60-1.40	-	0.80-1.40
15.	Gruszki	Kg	2.50	-	2.50	1.00-2.50	-	2.00-2.50	2.00-2.40
16.	Cebula	kg	-	0.80-1.00	1.00	0.70-1.00	1.00-1.20	1.00-1.20	1.00-1.20
17.	Czosnek	kg	6.00	5.00-6.00	7.00-8.00	-	8.00	-	-
18.	Czosnek	szt.	-	0.60-0.80	-	-	0.50	0.50	-
19.	Kapusta czerwona	kg	-	1.20-1.60	-	-	-	-	-
20.	Kapusta	kg	-	0.60-1.00	-	-	-	1.00	-
21.	Kapusta	szt.	-	-	1.20-1.60	-	1.20-2.50	-	-
22.	Kapusta pekińska	kg	-	-	-	-	2.60-3.00	1.00-1.50	-
23.	Kapusta kiszona	kg	-	1.80-2.20	-	-	1.60-1.80	-	-
24.	Pieczarki	kg	-	4.00	5.00	3.00-4.00	4.00-4.50	4.00	3.50
25.	Marchew	kg	0.80	0.70-1.00	0.80-1.00	0.60-0.80	1.00-1.20	0.80	0.60-1.00
26.	Miód	kg	-	14.00-17.00	14.00-16.00	-	16.00	16.00	-
27.	Buraki czerwone	kg	0.80	0.60-1.00	0.80	0.70-0.80	1.00-1.20	0.80	0.60-0.80
28.	Seler	kg	2.00	2.00-2.50	2.00	1.50-2.00	3.00	2.00	1.50-2.00
29.	Por	kg	-	-	-	-	3.00-3.50	-	1.50-2.00
30.	Por	szt.	-	0.70-1.50	-	-	-	2.00	-
31.	Pietruszka	kg	2.00	2.00-2.50	1.50-2.00	1.50-2.00	3.00	-	2.00
32.	Ziemniaki	kg	-	0.50-0.60	-	-	0.70-0.80	0.50	0.50
33.	Orzechy włoskie	kg	3.00	3.00-3.50	3.20	-	-	-	-
34.	Pestka dyni	szt	4.30-4.50	-	-	-	-	-	-

Wisznice:	prosięta	podaż średnia	popyt średni
Parczew:	prosięta	podaż duża	popyt średni
Piszczac:	zboża	podaż średnia	popyt mały
	prosięta	podaż średnia	popyt średni
Radzyń Podlaski:	zboża	podaż mała	popyt mały
	prosięta	podaż duża	popyt średni
Biała Podlaska:	zboża	podaż średnia	popyt średni
	prosięta	podaż mała	popyt mały
Łuków:	zboża	podaż duża	popyt mały
	prosięta	podaż duża	popyt średni
Międzyrzec Podl.	zboża	podaż średnia	popyt średni
	prosięta	podaż duża	popyt średni

PPUH „ROLBUD”

Spółka jawna 21-200 Parczew

ul. 11 Listopada 82

tel. 083 355 06 39

ul. Składnicowa

tel. 083 355 12 06

oferuje:

nawozy

materiały budowlane

Ceny zbóż, żywca wołowego oraz wieprzowego

Zboża

Ceny w zł / tonę na dzień 07-08 stycznia 2002 r.

Punkt skupu	Pszenica	Jęczmień	Żyto	Pszenżyto	Kukurydza
Młyn Biała Podlaska ul. Piłsudskiego			360-380 +VAT płatne po 30 dniach od dostawy		
Mieszalnia pasz "Wola Pasze" Biała Podlaska ul. Sidorska tel. 342-22-01	460+VAT	400+VAT		400 +VAT	400+VAT w zamian za paszę
Gorzelnia ALKOWIN Międzyrzec Podlaski ul. Lubelska 67 a			320 +VAT płatność od ręki		250-260 + VAT –mokra o 30% wilg (uzgadnianie terminów dostaw)
Młyn Gospodarczy- Marek Trościańczyk Parczew ul. 11-go Listopada 107 tel. (083) 354-17-67	480+VAT		350+VAT		

Żywiec wieprzowy i wołowy

Ceny w zł / kg od 07- 11 stycznia 2002r.

Powiat	Żywiec wieprzowy		Żywiec wołowy		
Punkt skupu	tuczniaki	maciory	buhaje	jałówki	Krowy
Biała Podlaska					
Leśna Podlaska- Sokołowskie Zakłady Mięsne S.A.	5,80 + VAT za półtusze bez oceny mięsnosci				
Biała Podlaska – Zakłady Mięsne „Dolina Łąk” Małaszewicze	4,10 +VAT	2,90 +VAT			
Ubojnia Koszoły	4,20 +VAT		3,60 +VAT	3,20 +VAT	
„FELIX” Rossosz	4,00 +VAT		3,30 +VAT	2,90+VAT	
Łuków					
Ubojnia Kryнка gm. Łuków	4,10-4,20 z VAT				
Zakłady Mięsne „Lmeat” w Łukowie	4,00+VAT				
Parczew					
Parczew –ZM „LMEAT” Łuków	4,00 +VAT	3,00+VAT	2,80-3,30 +VAT	3,00 +VAT	1,50- 1,90+VAT
Radzyń Podlaski					
Masarnia „Zemat” Wołyń Trościańczyk	4,20- 4,30+VAT				
Masarnia Borychowski – Radzyń Podlaski	4,30 +VAT				
ZM „Lmeat” Łuków- Bedlno	3,90- 4,00+VAT				

Państwo Bogusława i Marian Kowalukowie zamieszkują we wsi Klonownica Plac w gminie Janów Podlaski. Posiadają gospodarstwo ukierunkowane na produkcję sadowniczą o ogólnej powierzchni 10,5 ha, w tym 7,2 ha sadu jabłoniowego. Na pozostałej części gruntów ornych uprawiane są zboża.

Postawili na jabłka

Pan Marian przejął gospodarstwo po swoim ojcu i dziadku w 1980 roku, o łącznej powierzchni 6,5 ha. W tym czasie był już założony 3-letni sad jabłoniowy na powierzchni 3,7 ha. W latach następnych sadownik systematycznie powiększał areal gospodarstwa, a na dokupionej ziemi zasadził jabłonie. Prowadzenie sadu na tak dużej powierzchni wymaga posiadania szerokiej wiedzy z tego zakresu. Pan Kowaluk pogłębia swoją wiedzę uczestnicząc we wszystkich seminariach i konferencjach dotyczących produkcji sadowniczej, sam też chętnie przyjmuje wycieczki i służy swoją wiedzą wszystkim zainteresowanym. Obecnie użytkowany sad jest w wieku od 3 do 12 lat. W

związku z tym istnieje konieczność sukcesywnego odnawiania sadu. Co roku nasadza się około 0,5 ha nowego sadu, po uprzednim wykarczowaniu starego. Wśród odmian znajdujemy: Idared, Jonagold, Gloster, Champion. Osiągane plony 30 ton z 1 ha, są według rolnika dobre i pozwalają uzyskiwać w dzisiejszych warunkach ekonomicznych zadowalające dochody. Pan Marian większość swojej produkcji (60 %) sprzedaje na rynek krajowy, zaś pozostałe 40 % sprzedaje w miesiącach wiosennych, głównie w lutym i marcu na eksport do krajów WNP.

Jak mówi sadownik większość prac związanych z utrzymaniem i pielęgnacją sadu wykonuje samodzielnie wspólnie z rodziną. Jest to

możliwe gdyż Pan Marian dysponuje pełnym zestawem narzędzi i maszyn potrzebnych w sadzie. Jedynie podczas zbioru owoców zatrudnia pracowników sezonowych.

W gospodarstwie występuje problem z przechowywaniem jabłek. Posiadana 100-tonowa przechowalnia nie pozwala w pełni zabezpieczyć dwukrotnie wyższego plonu. W związku z tym sadownik korzysta z uprzejmości innego sadownika, u którego w chłodni przechowuje pozostałe 100 ton jabłek.

Inwestycje przeprowadzone dotychczas w gospodarstwie poparte dużą wiedzą pozwalają przypuszczać, że prowadzona produkcja nie tylko zapewni stabilną sytuację finansową, ale będzie się w dalszym ciągu rozwijać.

Marek Lewandowski

*Autoryzowany dealer firmy
Westfalia Landtechnik Polen Sp. z o.o.*

WESTFALIA

P.P.H.U. „MLEKO-SYSTEM”

ul. Składnicowa 8

21-200 Parczew

tel. (083) 355 13 09, fax. (083) 355 13 08

Oferuje

- Nowe i używane urządzenia udojowe firmy WESTFALIA
- Nowe i używane zbiorniki schładzające
 - Artykuły zootechniczne
 - Środki higieny doju
 - Części zamienne do wszystkich typów dojarek
 - Fachowe doradztwo
 - Artykuły wyposażenia budynków do hodowli bydła

Promocja !!!

Dojarka przewodowa już za 13 000 zł

**SPRZEDAŻ
RATALNA**

Producenci mleka wiedzą doskonale, że uzyskanie surowca o najwyższej jakości wymaga określonych starań. Kraje UE swoim producentom stawiają szczegółowe wymagania, które zawarte są w odpowiednich aktach prawnych. Polska z chwilą przystąpienia do wspólnoty będzie zmuszona również do ich przestrzegania. Obecnie większość mleczarni mając powyższe na uwadze wymusza już obecnie na dostawcach przystosowanie swojej produkcji do wymogów unijnych.

Najgorszą bolączką jest to, że nie mamy jeszcze dopiętych na przysłowiowy ostatni guzik przepi-

zwierząt i obsługi. W oborach tych mamy możliwość lepszej indywidualnej kontroli i opieki zwierząt. Możliwe jest również indywidualne żywienie krów mlecznych, ale trudniejsze jest utrzymanie higieny pozyskiwania mleka.

W oborach wolnostanowiskowych krowa wykonuje więcej ruchu, dlatego też budynki te mogą być nieco „chłodniejsze”. Zwierzęta same podchodzą do miejsca pobierania paszy, wody, odpoczynku i doju. W przypadku pobierania wody z koryta powinno się zaplanować 1 metr jego długości na 15 sztuk. W oborach tych krowy są bardziej na-

nakładami finansowymi, dlatego też liczebność stada oraz wydajność mleczna krów powinna być największa, aby obciążenie kosztami jednostkowymi każdego litra mleka było jak najmniejsze. Pozostałe elementy wyposażenia obór jak np. przyoborowa zlewnia mleka, w obu systemach są takie same.

Z chwilą przystąpienia do UE każde gospodarstwo produkujące mleko musi posiadać atest weterynaryjny, który wydawany jest na 1 rok.

Objmuje on trzy rodzaje zagadnień, a mianowicie:

- ➔ sprawy związane ze zdrowiem zwierząt
- ➔ dokumentację związaną z produkcją surowca w gospodarstwie
- ➔ higienę w oborze i zagrodzie.

Najbardziej obszerna jest część trzecia, gdyż dotyczy warunków pozyskiwania i przechowywania mleka oraz dobrostanu zwierząt i obsługi. Nie jest możliwe przedstawienie w artykule rozwiązań technologicznych, które posłużyłyby czytelnikowi jako ściągawka do jego gospodarstwa. Każde gospodarstwo ma swój specyficzny układ i dlatego też zainteresowanych modernizacją zapraszam do współpracy.

Bazyli Fiłatiuk

Modernizować czy nie

sów prawnych w tym zakresie. Póki co bazujemy na dokumentach przejściowych i mam nadzieję, że zmian rewolucyjnych w dokumentach końcowych nie będzie, więc na pytanie modernizować czy czekać, to należy odpowiedzieć twierdząco. To przedsięwzięcie powinno pozwolić osiągnąć:

- ➔ wysoką jakość mleka,
- ➔ zmniejszyć koszty produkcji
- ➔ wysoką wydajność mleczną krów
- ➔ powiększyć stado dobrych krów

Modernizację obiektu należy rozpocząć od ustalenia warunków utrzymania zwierząt tj. na uwięzi czy w systemie wolnostanowiskowym. Przy wyborze należy wziąć pod uwagę wielkość stada, możliwość jego powiększenia, a także perspektywę powiększenia gospodarstwa rolnego. W systemie uwięziowym opłacalnym jest utrzymywanie krów w stadzie liczącym do ok. 50 krów. W systemie tym czynności obsługowe odbywają się na stanowisku. Czynności te można wykonywać ręcznie (większe nakłady pracy) lub w sposób bardziej zmechanizowany, ale droższy. W oborach tych ruch zwierząt jest bardziej ograniczony w związku z tym obiekty te muszą być „cieplejsze” i posiadać odpowiedni komfort dla

rażone na różnego rodzaju stresy i aby ich było jak najmniej to należy planować 10 % więcej stanowisk z dostępem do korytarza paszowego i o 20 % zwiększyć ilość legowisk /boksów/. W systemie tym trudniej jest o opiekę, natomiast indywidualne żywienie paszami treściwymi (krów o różnej wydajności mlecznej) możliwe jest jedynie przy podziale stada na grupy technologiczne lub zastosowania automatycznej stacji do zadawania pasz treściwych. Wiąże się to z dużymi

Agro

Jasionka 5, 21-200 Parczew tel. 355-05-22

- ➔ Pasze Hendrix
- ➔ Nawozy
- ➔ Środki ochrony roślin
- ➔ Śruta sojowa i rzepakowa
- ➔ Nasiona kukurydzy
- ➔ Wyposażenie budynków inwentarskich
- ➔ Folia do sianokiszzonek
- ➔ Doradztwo

Zapraszamy

Certyfikat weterynaryjny

- jak go uzyskać

odbyłym szkoleniu z zakresu minimum sanitarnego.

Sprzęt udojowy i chłodniczy będący na wyposażeniu obory musi posiadać dokument potwierdzający jego sprawność. Atest na dojarke jest ważny jeden rok.

Woda służąca do mycia urządzeń dojarskich i chłodniczych musi być zdatna do picia. Przydatność do picia potwierdza wynik badania wody wykonany przez Państwową Inspekcję Sanitarną - dotyczy to wodociągów i studni.

Przyoborowa zlewnia mleka musi być odizolowana od źródeł zanieczyszczenia, a powierzchnia podłóg, ścian i sufitów powinna być łatwo zmywalna. Urządzenia chłodnicze muszą zapewnić schładzanie mleka do temperatury nie wyższej niż + 8 stopni C w ciągu 2 godzin po zakończeniu doju. Natomiast odbiór mleka co drugi dzień wymaga schłodzenia do + 6 stopni C.

Po wstąpieniu Polski do UE wszystkie gospodarstwa produkujące mleko będą musiały posiadać certyfikat weterynaryjny. W krajach UE szczegółowe wymagania dla gospodarstw produkujących mleko zawarte są w dyrektywie komisji nr 89/362 z dnia 26.05.1989 roku i dyrektywie rady nr 92/46 z dnia 16.06.1992 r. Na podstawie tych uregulowań prawnych opracowano protokół kontroli gospodarstwa produkującego mleko. Protokół składa się z trzech części:

- I - stan zdrowotny zwierząt,
- II - dokumentacja,
- III - higiena w gospodarstwie.

W przypadku I części wymagania mają być potwierdzone urzędowym świadectwem zdrowia krowy

Przestrzeganie okresów karencji w leczeniu farmakologicznym jest obowiązkiem każdego hodowcy bydła mlecznego.

Kontrolę stanu zdrowotnego zwierząt umożliwia trwałe ich oznakowanie. W Polsce wdraża się system identyfikacji i rejestracji zwierząt dostosowany do ustawodawstwa unijnego. Dlatego będzie znakowane dwoma kolczykami zawieszonymi na każdym uchu.

Również w gospodarstwie musi być prowadzona książka zabiegów weterynaryjnych i stosowanych leków według zamieszczonego wzoru

Księga zabiegów weterynaryjnych w oborze

Lp.	Data	Nr krowy	Diagnoza lek. wet.	Stosowane preparaty farmakologiczne	Zalecenia	Podpis lekarza	podpis właściciela gospod.
1.							
2.							
3.							

wystawionym przez powiatowego lekarza weterynarii lub upoważnionego przez niego lekarza.

Osoby obsługujące krowy muszą mieć aktualne zaświadczenie lekarskie oraz zaświadczenie o

W oborze powinno być wydzielone pomieszczenie do przechowywania odzieży roboczej, która winna być czysta i używana wyłącznie do pracy w oborze.

Środki myjące i dezynfekcyjne należy przechowywać w oddzielnej szafce. Środki do mycia i dezynfekcji muszą posiadać atest Państwowego Zakładu Higieny. W gospodarstwie muszą znajdować się etykiety tych środków z podaniem ich składu chemicznego oraz dowód zakupu.

Zwierzętom należy zapewnić dostatecznie duże legowisko o miękkim podłożu. Analizując wszystko ocenę gospodarstwa przeprowadza lekarz z Powiatowego Inspektoratu Weterynarii. Atest wydaje się na 1 rok.

Antonina Strączycka

Gospodarstwo Nasiennie

Leszek Niewęglowski

Klębów 21-307 Ulan tel. 351 81 43

oferuje do sprzedaży:

Sadzeniaki ziemniaków odmiany:

Lord - Elita, Vineta- oryg., Zeus - oryg.,
Beata kl. A, Danusia kl.A, Triada- A-2.

Współczesnym ideałem krowy są zwierzęta o wysokiej wydajności życiowej, łączące wysoką produkcyjność, płodność i odporność na choroby.

Nic tak nie cieszy hodowcy jak silne, zdrowe krowy, które przez wiele lat dają wysoką produkcję mleka, ponieważ każdy hodowca wie, że połączenie wysokiej mleczności z długowiecznością ma zasadnicze znaczenie dla opłacalności produkcji w stadach mlecznych.

W praktyce jednak wysoko produkcyjne krowy często mają kłopoty z zacieleniem, łatwiej zapadają na schorzenia racic i są bardziej

podatne na zapalenie wymienia niż ich mniej wydajne rówieśnice. Dlatego życie rekordzistek jest intensywne, ale często krótkie. W stadach o wysokiej wydajności krowy rzadko dożywają późnego wieku - często ich kariera kończy się po 2-3 laktacjach.

Przedwczesne wybrakowanie ze stada dobrej krowy - to dla hodowcy duża strata, ponieważ:

- hodowca musi na jej miejsce wstawić jałówkę cielną, której zakup (lub koszt odchowu) obciąża koszty produkcji mleka,
- krowy osiągają maksymalną wydajność w czwartej - piątej laktacji, a wcześniejsze brakowanie nie pozwala więc w pełni wykazać ich możliwości genetycznych,
- tracąc dobrą krowę, traci się również możliwość uzyskania od niej wartościowego potomstwa.

Dlatego krowy łączące wysoką produkcyjność z długowiecznością są wartościowsze niż "rekordzistki jednej laktacji", ponieważ dla hodowcy główną zaletą wydłużonego okresu użytkowania zwierząt jest znaczny spadek kosztów związanych z odchowem jałówek remontowych. Wyrównuje on z nawiązką zarówno niewielki spadek przeciętnej wydajności rocznej, jak i zmniejszone wpływy ze sprzedaży wybrakowanych krow. Tak więc przedłużanie życia produkcyjnego krow poprawia wskaźniki

ekonomiczne produkcji. Niskie brakowanie umożliwia ponadto sprzedaż jałówek cielnym innym hodowcom, co może o 20 % zwiększyć dochód w przeliczeniu na krowę.

Wg naukowych badań i wielu doświadczeń jak i obserwacji samych hodowców, stwierdzono, że wzrost długości życia produkcyjnego ma dodatni wpływ na opłacalność produkcji mleka, mierzoną stosunkiem przychodów do poniesionych nakładów.

Podczas gdy wydajność krow jest podstawowym czynnikiem

dochodowość produkcji w stadach mlecznych, nasuwa się pytanie o sposoby jego wydłużania, możliwe do stosowania w praktyce. Na pewno nie jest tym sposobem utrzymywanie w stadzie "na siłę" krow chorych, jałowych lub o bardzo niskiej wydajności. Postępowanie takie przedłuża co prawda życie krow, ale efekty ekonomiczne są marne.

Głównym sposobem osiągnięcia tego celu jest optymalizacja żywienia krow oraz zapewnienie im odpowiednich warunków, odpowiedniej obsługi i pielęgnacji.

Wskaźnikiem dobrego stanu zdrowotnego i właściwej płodności krow jest niski

OPLACALNOŚĆ PRODUKCJI W STADACH MLECZNYCH

- to krowy o wysokiej wydajności mlecznej i życiowej.

wpływającym na wysokość przychodów stada mlecznego, to długowieczność krow jest najważniejszą cechą wpływającą na koszty prowadzenia stada. Dlatego maksymalny dochód uzyskuje się przy brakowaniu krow na poziomie 20% (co odpowiada użytkowaniu krow średnio przez 5 lat).

W Polsce przeciętne brakowanie w stadach mlecznych objętych kontrolą użytkowości wynosi około 20%, co oznacza, że krowy użytkowane są ok. 5 lat, przy stosunkowo niskiej wydajności (ok. 4800 l mleka od krowy rocznie). Można tu dodać na pocieszenie, że także w krajach o znacznie wyższym poziomie hodowli okres użytkowania krow jest krótszy od optymalnego.

Mimo, że podstawowym kryterium oceny krowy jest mleczność, to zamierzone brakowanie nie jest wcale głównym powodem ubywania krow ze stada. Jest nim zwykle stan zdrowia - przede wszystkim niemożność zacielenia krowy, schorzenia nóg i racic oraz choroby wymienia. Usuwanie krow ze stada z tych powodów jest tak częste, że brakowanie z powodu wydajności dotyczy jedynie nielicznych zwierząt, których wydajność mleczna jest znacznie poniżej średniej dla stada.

Ponieważ okres użytkowania krow ma tak znaczący wpływ na

poziom brakowania wymuszonego, które nawet w stadach o wysokiej wydajności nie powinno przekraczać 20% rocznie. Także brakowanie ze względu na wydajność należy ograniczyć do niezbędnego minimum. Jedynym powodem uzasadniającym wysokie brakowanie może być konieczność wprowadzenia do stada nowych zwierząt o wyraźnie wyższej wartości hodowlanej, ale hodowca powinien wówczas pamiętać o zapewnieniu tym zwierzętom takich warunków żywienia i utrzymania, które umożliwią im wykazanie tej wyższości.

Takie działania, jak poprawa żywienia, właściwa organizacja wykrywania rui i inseminacji czy systematyczna korekta racic, przedłużają życie produkcyjne krow i poprawiają wyniki ekonomiczne stada szybko i zdecydowanie. Dopiero w drugiej kolejności można myśleć o doskonaleniu długowieczności krow metodami hodowlanymi, które są zdecydowanie wolniejsze, a na uzyskanie efektów trzeba długo czekać.

Należy jednak podkreślić, że znaczenie ekonomiczne takich cech, jak płodność i odporność na choroby przy wysokiej wydajności mlecznej jest tak duże, że powoduje wzrost zainteresowania hodowców możliwościami ich genetycznego doskonalenia. ■

*Opr. Marianna Nekreś
PZDR Biała Podl.*

Składniki pasz dla trzody chlewnej

Suszona serwatka

Jest to pasza węglowodanowa, zawiera w swoim składzie około 700 g węglowodanów i tylko 122 gr. białka, ale jest to białko o wysokiej zawartości lizyny. Stosowana jest jako podłoże do produkcji probiotyków, wykorzystuje się ją także przy produkcji preparatów mlekozastępczych oraz w żywieniu zwierząt młodych, rosnących. W żywieniu prosiąt stosowana jest jako składnik mieszanek pełnoporcjowych w ilości 10 - 30 %. W mieszankach dla wcześniej odsadzanych prosiąt poprawia smakowitość mieszanki, a więc wpływa też na wyniki odchowu. Wysoka zawartość laktozy jest czynnikiem ograniczającym stosowanie suszonej serwatki w żywieniu zwierząt starszych, które nie produkują enzymu laktazy - rozkładającego laktozę w wystarczającej ilości.

Plazma krwi

Otrzymuje się ją z krwi na drodze separacji od krwinek, a następnie odwirowuje i suszy rozpyłowo. Stanowi ona źródło doskonale przyswajalnego białka o wysokiej zawartości aminokwasów egzogennych takich jak: lizyna, treonina i tryptofan. Plazma krwi zawiera 78 % białka. Może ona zastąpić białko mączki sojowej, suszone odtłuszczone mleko, mączkę rybną i inne. Stosowana jest w mieszankach dla prosiąt w ilości 4-10 %. Szczególnie korzystnie działa na prosięta chowane w trudnych warunkach środowiskowych. Plazma krwi zapobiega występowaniu biegunk i ogranicza upadki prosiąt.

Dodatki zakwaszające

W żywieniu prosiąt można wykorzystać jako zakwaszacze kwasy (mrówkowy, fumarowy), sole (mrówczany) i mieszaniny kwasów i soli. Nie stosuje się natomiast kwasu propionowego, który młode zwierzęta źle tolerują i nie poprawia on wyników odchowu.

Zakwaszacze zwiększają przyrosty masy ciała przez co skracają okres odchowu i obniżają zużycie paszy na przyrost 1 kg.

Preparaty torfowe

Humokarbawit i Humobentavet produkowane na nośniku torfowym zakwaszają przewód pokarmowy na całej długości, zawierają ponadto kwasy tłuszczowe, witaminy i składniki mineralne. Zapobiegają występowaniu schorzeń przewodu pokarmowego, zwiększają przyrosty masy ciała, obniżają zużycie paszy, ograniczają ilość wydzielanego amoniaku. Coraz częściej wchodzi w skład mieszanek pełnoporcjowych.

Probiotyki

Są to organizmy lub substancje biologicznie czynne powodujące stabilizację przewodu pokarmowego. Zawierają żywe szczepy bakterii kwasu mlekowego. Są doskonałym dodatkiem paszowym, gdyż namnażając się w przewodzie pokarmowym i zakwaszając go nie dopuszczają do rozwoju bakterii chorobotwórczych. Produkują kwasy organiczne (mlekowy, mrówkowy) i lotne kwasy tłuszczowe (octowy, propionowy, masłowy) obniżające pH. Probiotyki wytwarzają też witaminy z grupy B, zwiększają aktywność niektórych enzymów, redukują poziom składników toksycznych w organizmie. Są wrażliwe na wysokie temperatury.

W efekcie stosowania probiotyków obserwuje się:

- zwiększenie odporności na stres
- zwiększenie przyrostów masy ciała
- poprawę wykorzystania paszy
- przeciwdziałanie biegunkom
- zwiększenie przeżywalności prosiąt
- zapobieganie chorobie obrzękowej

Preparaty ziołowe

Stanowią alternatywę dla wycofanych z produkcji pasz antybiotyków.

W 1998 roku wycofano ich większość w krajach Unii Europejskiej. Od 1 lipca 1999 roku również w Polsce wycofano z produkcji pasz cztery antybiotyki: cynk bacytracynę, virgiamycynę, tylozynę i spiramycynę. Zioła i ekstrakty z ziół zawierają substancje podobne do antybiotyków. Dobierając odpowiedni ich zestaw można uzyskać mieszaniny o szerokim spektrum działania.

Zioła zawierają :

- związki organiczne, do których organizm jest przyzwyczajony
 - związki czynne w naturalnej formie
 - wykazują działanie zespolone (poszczególne składniki ziół potęgują swą działalność)
 - zawierają witaminy, sole mineralne, garbniki, olejki eteryczne, niezbędne dla procesów trawienia, wydalania i odtruwania produktów przemiany materii.
- Działanie ziół polega na:
- nadawaniu atrakcyjnego smaku i zapachu paszom
 - regulacji trawienia w przewodzie pokarmowym
 - ograniczaniu podatności na stres
 - wzmocnieniu systemu immunologicznego
 - kierowaniu przemianami wewnątrz organizmu.

Fitaza

W organizmie trzody chlewnej istotną rolę pełni fosfor, który wchodzi w skład kości, a ponadto bierze udział w przemianie węglowodanów, tłuszczów i związków azotowych. Fosfor występuje w paszach roślinnych, ale często w nieprzyswajalnej formie fitynowej. Przyswajalna, niefitynowa forma fosforu jest znacznie rzadziej spotykana. Najwyższa jest dostępność i strawność fosforu w paszach pochodzenia zwierzęcego. Podobna do niej jest dostępność fosforu z fosforanów dodawanych do mieszanek i

Porady pszczelarskie

Właściwości lecznicze pyłku kwiatowego i pierzgi

Pyłek kwiatowy, to męskie komórki rozrodcze produkowane przez kwiaty i przynoszone do ula przez pszczoły zbieraczki w postaci obnóży. *Pyłek jest bez wątpienia najwartościowszym, odżywczym produktem roślinnym.*

Zawiera białka i aminokwasy, cukry proste i złożone, tłuszcze, sterole, flawonoidy, karotenoidy, nukleoproteidy, witaminy i sole mineralne.

➔ premiksów. Rośliny zawierają też enzym fitazę, o różnej aktywności. Dużą aktywność wykazuje fitaza zawarta w nasionach żyta, pszenicy oraz otrąb pszennych. Znacznie niższą aktywność ma fitaza zawarta w nasionach owsa, kukurydzy czy grochu. Stan trawienia i wchłaniania fosforu zależy od:

- oddziaływania hormonów (parathormonu i kalcytoniny)
- kwasowości treści żołądka
- stosunku fosforu do wapnia
- obecności witamin, probiotyków i antybiotyków
- obecności kwasów organicznych
- obecności czynników antyżywniowych.

Wysoka temperatura (powyżej 80°C) inaktywuje fitazę, dlatego jej działanie jest nieznaczne w paszach granulowanych czy suszonych.

W 1968 roku po raz pierwszy wyprodukowano i zastosowano fitazę mikrobiologiczną, której działanie zależy od temperatury, kwasowości środowiska i wielkości dawki. Jej dodatek do pasz znacznie poprawia wykorzystanie fosforu zawartego w surowcach roślinnych, wchodzących w skład mieszanki. ■

Czesława Mirczewska

Białko pyłku kwiatowego obfituje w aminokwasy: egzogenne, niezbędne dla organizmu i endogenne, syntetyzowane w ustroju człowieka.

Aminokwasy egzogenne to: *lizyna, treonina, walina, metionina, leucyna, izoleucyna, histydyna, fenylalanina, arginina, tyrozyna, tryptofan.*

Aminokwasy endogenne to: *kwas glutaminowy, glutamina, kwas asparaginowy, seryna, prolina, alanina i cysteina.*

Szczególne znaczenie posiada *arginina*. Jak wykazały badania jej obecność w pyłku zwiększa produkcję tlenu azotu w organizmie. Tlenek azotu obniża napięcie ścian naczyń tętniczych, działa rozkurczowo na naczynia wieńcowe. Podobne działanie ma nitrogliceryna. Arginina zapobiega też zlepianiu się krwinek czerwonych, a więc ma działanie **antyagregacyjne**. Za badania nad rolą tlenu azotu w leczeniu niedokrwiennej choroby serca uczeni amerykańscy otrzymali w 1998 roku nagrodę Nobla.

Pyłek kwiatowy, to wielki rezerwuuar witamin i bioflawonów. Występują w nim *prowitamina A, witamina C, E, kwercetyna (tzw. przeciwutleniacze), a także witaminy B1, B2, B3, B6, B12, PP i kwas foliowy.*

Pyłek to w pełni naturalny produkt. Badania naukowe dowiodły, że przyswajanie preparatów naturalnych jest dwukrotnie szybsze przez organizm człowieka, niż preparatów syntetycznych.

Pyłek wykazuje działanie **antybakteryjne, regenerujące, odtruwające, odżywcze i lecznicze.**

Stosowany jest w leczeniu cho-

rób skóry, opryszczkach, stanach zapalnych i wrzodziejących błony śluzowej jamy ustnej, a także w leczeniu chorób płuc, miażdżycy naczyń. Stosowany jest w leczeniu chorób przewodu pokarmowego, prostaty, cukrzycy, a także w leczeniu nerwicy.

Kuracja pyłkiem wymaga czasu, ale daje długotrwałą poprawę stanu zdrowia. Pyłek jest dobrze przyswajany przez organizm także z masłem, twarogiem, jogurtem, mlekiem, sokami i konfiturami.

Pierzga jest to oczyszczony pyłek, do którego pszczoły dodają wydzielinę gruczołu ślinowego oraz miód. Posiada analogiczne właściwości jak pyłek, powiększone jednak o dodatek enzymów pochodzenia zwierzęcego, zawartych w ślinie pszczół. Jest także, co warto podkreślić mieszaniną pyłków z różnych roślin.

W pierzdze jest więcej wolnych aminokwasów. Białko jej jest, zatem bardziej aktywne biologicznie i jeszcze łatwiej przyswajalne. Pierzga jest pokarmem białkowym o dużej koncentracji witamin, składników mineralnych i substancji biotycznych. Z tych względów pierzga ma szczególny wpływ na wzrost odporności organizmu.

Wskazania do podawania pierzgi są podobne, jak w przypadku pyłku kwiatowego.

Na podstawie opracowania dr med.
Jerzego Gali umieszczonego w
Kalendarzu Pszczelarskim 2000
przygotowała
Małgorzata Lewandowska

W poprzednich numerach naszego miesięcznika dr Marek Chmielewski ostrzegał Czytelników przed niebezpieczeństwem wejścia ich dzieci w nałóg, a następnie informował, jak rozpoznać, że młody człowiek „bierze”.

Narkotyki docierają już na wieś

Część III

Dlaczego młodzi ludzie sięgają po narkotyki

Jest kilka podstawowych przyczyn. Pierwszą jest ciekawość typowa dla wieku. Jaka jest rola nas - dorosłych? Dziecko powinno mieć informację, jakie narkotyk niesie ryzyko.

Drugą przyczyną jest pewna moda. To łączy się z wpływem grupy, do której młody człowiek chce należeć. Musi przyjąć pewne zasady zachowań, obyczaj, spełnić pewne wymogi.. Przychodzi okres, że wszyscy przypalają marihuanę, za jakiś czas obowiązują inne narkotyki.

W ramach tejże mody i wpływu

grupy stało się wręcz popularne, że "18-ki" czy inne imprezy często łączy się nie tylko z alkoholem i innymi ekscesami, ale ostatnio często także z używaniem narkotyków.

Ważną przyczyną sięgania po narkotyki są kłopoty, jakie przeżywa młody człowiek: nieszczęśliwa miłość, problemy szkolne, konflikty klasowe.

Najistotniejsze są jednak sytuacje związane z kryzysem rodziny w której przebywa młody człowiek, kryzysem o różnych przyczynach: od rozwodów począwszy, poprzez przemoc, alkoholizm rodzica czy rodziców. Szczególnie zagrożony jest młody człowiek w rodzinie dysfunkcyjnej wychowawczo, rodzinie

toksycznej, która nie jest mu w stanie dostarczyć pozytywnego wzorca, miłości, bezpieczeństwa, poświęcić czasu niezbędnego. Jest to czasem rodzina, w której panuje chłód emocjonalny. Może być bogata, dobrze stojąca ekonomicznie, ale chłodna, bez miłości, bez kontaktów między jej członkami. Często bywają rodziny w których stosuje się przemoc w stosunku do dzieci, brutalne bicie, przemoc psychiczną.

Tak więc rodzina może być zarówno źródłem różnych patologii jak i ostoją, źródłem norm. Stąd też próby wprowadzania polityki pro-rodzinnej są uzasadnione.

Opr. A. Tr.

Jak rozumieć ustawy dotyczące wspierania grup producentów rolnych

Wsparcie dla grup producentów owoców i warzyw

Oddzielnego omówienia wymagają sposoby i warunki wsparcia dla grup producentów owoców i warzyw. Pomoc finansową mogą uzyskać grupy, które:

- ⇒ zostały utworzone na podstawie przepisów o grupach producentów rolnych, czyli muszą spełniać wymogi zawarte w ustawie o grupach producentów rolnych i ich związkach;
- ⇒ zostały wpisane do "rejestru grup uznanych", czyli spełniają wymogi zawarte w art. 5 ustawy o organizacji rynku owoców i warzyw;
- ⇒ utworzyły fundusz operacyjny, poprzez wpłacanie przez każdego członka, na wyodrębnione konto, nie mniej niż 1% wartości wytworzonej przez niego produktów sprzedanych za pośrednictwem grupy. Wsparcie to może przyjmować następujące formy:

1. Dla grup wpisanych do rejestru grup uznanych:

- ⇒ Pomoc na tworzenie funduszu operacyjnego

⇒ Wypłacanie rekompensat finansowych z tytułu nie wprowadzania do obrotu owoców i warzyw.

2. Dla grup wpisanych do rejestru grup wstępnie uznanych;

⇒ Finansowanie wydatków związanych z rejestracją i wyposażeniem w środki techniczne. Pomoc ta nie może przekroczyć odpowiednio w kolejnych latach 5,5,4,3,2% udokumentowanych przychodów ze sprzedaży produktów członków grupy i nie może być wyższa niż faktycznie poniesione koszty na te cele.

Fundusz operacyjny tworzony jest ze składek członków grupy oraz z kwot przyznanych w ramach pomocy finansowej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Kwota pomocy finansowej udzielanej przez Agencję jest równa wysokości składek wpłaconych przez członków grupy, nie może jednak przekroczyć:

⇒ 4,5% wartości produktów członków grupy sprzedawanych za jej pośrednictwem,

⇒ 50% wydatków ponoszonych na realizację programu operacyjnego.

Środki funduszu operacyjnego przeznaczane mogą być na finansowanie programu działania oraz wypłaty z tytułu nie wprowadzania produktów do obrotu (wycyfywania produktów).

- poza kwotami wynikającymi z art. 15 ustawy (rekompensaty z tytułu nie wprowadzania na rynek określonych produktów).

Program działania, realizowany przez okres 3-5 lat, ma pozwolić grupie osiągnąć co najmniej jeden z następujących celów:

- ⇒ dostosowywanie produkcji do potrzeb i wymagań rynku,
- ⇒ koncentrowanie produkcji określonych gatunków i odmian,
- ⇒ obniżanie kosztów produkcji,
- ⇒ wprowadzanie metod produkcji przyjaznych dla środowiska.

Wypłaty z tytułu wycyfywania produktów (interwencja) będą prawdopodobnie obowiązywały dopiero po uzyskaniu przez

Polskę członkostwa w Unii Europejskiej, chociaż zgodnie z ustawą, przepis ten wchodzi w życie 1 stycznia 2003 roku.

Związki grup producentów rolnych

Ponieważ grupa jest najczęściej zbyt słabą organizacją, by dobrze wypełnić swoje cele tak gospodarcze jak i lobbystyczne, koniecznym jest umożliwienie grupom tworzenia lokalnych, regionalnych i ogólnokrajowych związków skupiających grupy producentów danego produktu bądź grupy produktów.

Zgodnie z zasadą, że związek zajmuje się tym samym co grupa tylko na znacznie większą skalę. W ustawach nie przewidziano niestety wsparcia dla związków grup.

Izby gospodarcze jako organizacje i porozumienia międzybranżowe

Wprowadzenie zmiany w ustawie o izbach gospodarczych (art. 26) umożliwia tworzenie izb gospodarczych przez grupy i ich związki oraz przedsiębiorców prowadzących działalność przetwórczą lub handlową w zakresie produktów lub grupy produktów, które działałyby na rzecz dostosowywania produkcji, przetwórstwa i handlu do wymogów rynku. - Izby te spełniałyby podobne funkcje jak występujące w państwach członkowskich Wspólnoty Europejskiej organizacje i porozumienia międzybranżowe, zwane też interdyscyplinarnymi. Mają różne formy prawne i zakres działalności. Wspólnym ich mianownikiem jest koordynacja działań w danej branży, dająca w konsekwencji jej przewagę w danym kraju nad konkurentami.

Co oznaczają niektóre pojęcia używane w treści ustaw pierwszy rok działalności - ustawa nie określa jednoznacznie co rozumie się pod tym pojęciem, jednak biorąc pod uwagę fakt, że pojęcie to jest ściśle powiązane ze spełnianiem wymogów ubiegania się o wsparcie i samym wsparciem, należy traktować, że pierwszy rok działalności, jest pierwszym rokiem po uzyskaniu decyzji administracyjnej o spełnianiu wymogów ustawy. Pomoc finansowa i jej rozliczanie związane są z rokiem obrachunkowym, którym w większości grup jest rok kalendarzowy, stąd właściwie pierwszym rokiem działalności jest pierwszy pełny rok obrachunkowy, następujący po roku, w którym grupa uzyskała decyzję.

Decyzja administracyjna stwierdzająca spełnianie przez grupę wymogów określonych w ustawie, decyzja administracyjna w sprawie wpisania grupy do rejestru grup uznanych, decyzja administracyjna w sprawie wpisania grupy do rejestru grup wstępnie uznanych - decyzje wydawane wnioskującym o nie grupom producentów, przez wojewodę właściwego ze względu na siedzibę grupy, stwierdzająca spełnianie wszystkich wymogów ubiegania się o wsparcie przewidziane w ustawie o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz ustawie o organizacji rynku owoców i warzyw **fundusz specjalny** - nieobowiązkowy fundusz jaki mogą tworzyć wszystkie grupy w celu wypłacania zaliczek członkom grupy za dostarczone produkty (szczególnie jeżeli odbiorca nie płaci na czas), a także na inne cele określone przez grupę. **fundusz operacyjny** - obowiązkowy fundusz, jaki muszą tworzyć na wyodrębnionym koncie bankowym, grupy producentów owoców i warzyw wpisane do rejestru grup uznanych, by ubiegać się o wsparcie dla nich. Grupa tworząca fundusz operacyjny może również tworzyć fundusz specjalny. **plan działania grupy** - opracowywany przez grupę, jako załącznik do wniosku do wojewody o wydanie decyzji administracyjnej stwierdzającej spełnianie przez grupę wymogów określonych w ustawie o grupach producentów rolnych i ich związkach; ma on obejmować okres co najmniej 3 lat i być zgodny ze statutem; szczegółowe oczekiwania dotyczące przygotowania planu działania grupy określa wojewodowie; należy pamiętać, że ten plan będzie podstawą do opracowania

rocznych planów działania, które grupa będzie zobowiązana dołączyć do wniosku o pomoc finansową, składanego do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. **program działania** - opracowywany i realizowany w okresie od 3 do 5 lat, przez uznane grupy producentów owoców i warzyw plan pozwalający osiągnąć grupie lepsze dostosowanie do wymogów rynku; cele i sposób przygotowania programu określa art. 10 ustawy; program zatwierdzany jest przez prezesa ARiMR; decyzja ta jest podstawą do udzielenia grupie pomocy finansowej na tworzenie funduszu operacyjnego. **plan działania** - opracowywany jest przez grupy producentów owoców i warzyw ubiegające się o wstępne uznanie; określa on sposób spełnienia warunków pełnego uznania; zakres planu określa art. 22 ust. 2 ustawy.

wycofywanie z obrotu (nie wprowadzania do obrotu) owoców i warzyw - wycofywanie z rynku (nie wprowadzanie do obrotu) produktów spełniających wszelkie wymogi handlowe, jest stosowanym od lat w UE sposobem interwencji na rynku owoców i warzyw, mającej na celu utrzymanie na określonym poziomie cen rynkowych, a tym samym dochodów producentów, producent otrzymuje tzw. cenę wycofania, a produkty wycofane z rynku przeznaczone są na cele określone w ustawie.

Witold Boguta
Fundacja Spółdzielczości
Wiejskiej

Centrala Nasienna w Parczewie

ul. Szkolna 32

tel. (083) 354 13 28,

Oferuje do sprzedaży:

- *Pasze, koncentraty i premiksy firm: Lando Lakes, Sano, Josera, LNB, EuRolPol, SCHAU-MANT, Ekoplon, Polfarm, Polsanders, Bacutil, Unipasz, Mikita*
- *Śrutę sojową i rzepakową.*
- *Sprzęt i maszyny rolnicze.*
- *Nawozy płynne i krystaliczne INTERMAG*

Zimny bufet karnawałowy

SOCZYSTY SCHAB PIECZONY

- 80 dag schabu bez kości
- 2 łyżki oleju
- około 2 szklanek mleka
- sól, pieprz

Wykonanie:

Mięso umyć i osuszyć, najlepiej papierowym ręcznikiem. Następnie natrzeć solą i pieprzem, obsmażyć na gorącym oleju ze wszystkich stron.

Przełożyć do brytfanny, zalać mlekiem do 3/4 wysokości. Piec w piekarniku rozgrzanym do temperatury 180° C około godziny, polewając kilkakrotnie mlekiem. Miękki schab osączyć i pokroić w cienkie plasterki.

AROMATYCZNA WOŁOWINA

- 80 dag wołowiny bez kości
- 4 ząbki czosnku
- 2 papryczki chili
- 2 łyżki soku z cytryny
- 3 łyżki oleju
- kieliszek czerwonego wytrawnego wina
- sól, pieprz

Wykonanie:

Mięso umyć, osuszyć papierowym ręcznikiem. Następnie dokładnie natrzeć solą i pieprzem. Czosnek obrać i drobno posiekać. Papryczkę chili oczyścić i także drobno pokroić.

W rondlu rozgrzać silnie olej, włożyć mięso i chwilę smażyć. Następnie dodać czosnek i chili, skropić sokiem cytrynowym oraz czerwonym winem wytrawnym, dobrze dusić na niewielkim ogniu od godziny do półtorej. Miękkie mięso wystudzić, a później pokroić w cienkie plasterki.

TYMBALIKI WARZYWNO - DROBIOWE

- 1/2 kury
- seler
- 3 marchewki
- puszka groszku konserwowanego
- wiązka brokułów
- kilka listków natki pietruszki
- sok z cytryny

- 3 łyżeczki żelatyny
- sól, pieprz

Wykonanie:

Kurę umyć, zalać wodą, posolić i ugotować do miękkości. W połowie gotowania włożyć umyte i obrane marchewki oraz seler. Miękką kurę wyjąć z wywaru, usunąć kości, a następnie pokroić w kostkę. Brokuły opłukać, podzielić na różyczki i naciąć na krzyż lodygi. Zagotować wodę z solą, na wrzątek wrzucić brokuły, gotować 7 minut. Wyjąć na sito i osączyć.

Z wywaru wyjąć marchew i seler, pokroić. Żelatynę rozpuścić w dwóch łyżkach zimnego rosółu. Pozostały przecedzić, odmierzyć 3 szklanki, doprawić pieprzem i sokiem z cytryny i zagotować. Wlać napęczniałą żelatynę, wymieszać i odstawić w chłodne miejsce. Małe foremki (lub jedną dużą) przepłukać zimną wodą, na dno wlać 2 łyżki tężejącej galarety, na bokach foremki przełożyć kilka listków natki i odstawić do stężenia.

Następnie nałożyć ugotowane kawałki kury, pokrojone marchewki i seler, różyczki brokułów i odsączyć z zalewy groszek. Zalać tężejącą galaretką. Wstawić do lodówki na 2-3 godziny, zależnie od wielkości naczynia.

SALATKA BALOWA

- 1/2 kg selerów
- 4 pomarańcze
- sok z 1 cytryny
- 15 dag orzechów włoskich
- 5 dag migdałów
- 10 dag zielonych oliwek nadziewanych papryką
- mały seler naciowy
- cukier, sól, pieprz

Wykonanie:

Seler obrać, umyć i ugotować w lekko osolonej wodzie (mają być twarde)

Migdały sparzyć, obrać ze skórki, pokroić w paski. Orzechy uprażyć w piekarniku, wystudzić, posiekać. Oliwki przekroić na pół.

Selery pokroić i skropić sokiem z cytryny. Z jednej pomarańczy wycisnąć sok, a pozostałe obrać i pokroić w kostkę. Seler naciowy umyć i pokroić. Oba rodzaje selera wymieszać z orzechami, migdałami, pomarańczami i oliwkami. Doprawić do smaku solą, cukrem i pieprzem. Wlać sok pomarańczowy i cytrynowy. Wymieszać, a następnie przełożyć do salaterki.

DELIKATNE KRUCHE FAWORKI

- szklanka mąki
- 6 żółtek
- 2 łyżki śmietany
- płaska łyżeczka masła
- płaska łyżeczka cukru pudru
- szczypta proszku do pieczenia
- szczypta soli
- łyżka spirytusu
- 50 dag tłuszczu
- cukier puder do posypania

Wykonanie:

Żółtka połączyć z mąką, dodać posiekane masło i resztę produktów. Zagnieść gęste, twarde ciasto. Pobić je przez chwilę wałkiem. Uformować w kulę i wstawić do lodówki na 30 minut.

Ciasto podzielić na kilka części. Każdą część rozwałkować na cienkie placki. Z ciasta za pomocą noża lub radełka wykrajać paski o szerokości ok. 2 cm i długości ok. 10 cm. Każdy ponacinać wzdłuż przez środek i jeden koniec paska przełożyć przez nacięcie. W szerokim rondlu rozgrzać tłuszcz. Smażyć w nim paski ciasta z obu stron na kolor słomkowy. Wyjąć, osączyć i posypywać cukrem pudrem.

PĄCZKI

Na 25 pączków

- 500 g mąki
- 50 g drożdży
- 7 żółtek
- 1/4 litra tłustego mleka
- 100 g rozpuszczonego masła
- 100 g cukru

Grupy Producentów w Krajowym Rejestrze Sądowym

Od stycznia 2001 roku wprowadzono nowe rozwiązania prawne związane z rejestracją firm, które dotyczą również grup producenckich. Wszystkie grupy niezależnie od formy organizacyjnej podlegają wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego. Grupy już działające zostaną wpisane z urzędu po uprzednim ogłoszeniu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (koszt ogłoszenia - 500 zł bez względu na formę prawną). Termin przerejestrowania grupy jest ustalony do

końca 2003 roku.

Po formalnym założeniu nowej firmy tj zgodnie z ustawami o grupach producentów rolnych z roku 2000 należy podjąć działania związane z jej zarejestrowaniem w Krajowym Rejestrze Sądowym. Krajowy Rejestr Sądowy jest bazą danych składających się z trzech osobnych rejestrów:

- Rejestru przedsiębiorstw
- Rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki społecznej
- Rejestru dłużników niewypłacalnych

Wnioski o rejestrację muszą być składane na urzędowych formularzach wraz z wymaganą opłatą sądową oraz opłatą za ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Ustawodawca przewidział aż 69 wzorów urzędowych formularzy. Obejmują one wszystkie możliwe wnioski o wpis do rejestru dla wszystkich rodzajów wpisywanych podmiotów.

Druki wniosków do rejestracji firmy w Krajowym Rejestrze Sądowym pobieramy w

- Urzędzie Gminy - dla spółki jawnej
- Wydziale Rejonowym KRS - wszystkie wzory
- Internecie (<http://www.ms.gov.pl>) - wszystkie wzory

Dokumenty o rejestrację należy złożyć osobiście bądź przesłać pocztą do Wydziału Rejonowego KRS właściwego dla podmiotu ze względu na miejsce prowadzenia działalności. Znaczką opłaty sądowej nabywamy w kasie sądu i naklejamy na wniosku, potwierdzenie wpłat uiszczonych opłat załączamy do wniosku.

W zależności od formy prawnej organizacji przyjęto odpowiednią dokumentację i opłaty:

Przy rejestrowaniu Zrzeszenia bądź Stowarzyszenia składamy wniosek na formularzu KRS - W20, który w swojej treści w części D zawiera szczegółową informację o potrzebnych załącznikach.

Na pewno do wniosku dołączymy Statut, protokół z zebrania założycielskiego, Uchwałę o powołaniu organizacji, listę założycieli, Uchwałę o wyborze Komitetu Założycielskiego, Uchwałę o wyborze władz statutowych.

Opłaty!

- Za wpis zrzeszenia lub stowarzyszenia do KRS - 500 zł., jeżeli prowadzimy działalność gospodarczą (działalność gospodarcza to zakup i sprzedaż towarów, produkcja, świadczenie usług na rzecz swoich odbiorców) - dodatkowo wpis do rejestru przedsiębiorstw kosztuje 1.000 zł.
- Opłata za ogłoszenie pierwszego wpisu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym - 500 zł, kolejne wpisy 250 zł. i inne ogłoszenia 0,50 zł od znaku.

Przy rejestrowaniu Spółdzielni wniosek winien być sporządzony na formularzu KRS-W5 i złożony wraz z załącznikami do właściwego ze względu na siedzibę podmiotu Sądu rejestrowego. Szczegółowy wykaz załączników wykazuje część D wymienionego formularza

- Opłaty!
- Za wpis Spółdzielni do KRS 1000 zł. i za przyjęcie dokumentów 30 zł.
 - Opłata za ogłoszenie pierwszego wpisu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym 500 zł., za kolejne ogłoszenie - 250 zł. i inne następne ogłoszenia 0,50 zł. od znaku.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością składa wniosek do właściwego sądu rejestracyjnego na formularzu KRS-W3 wraz z załącznikami określonymi w części D wymienionego formularza.

Ciąg dalszy na s. 24

- skórka starta z cytryny
- kieliszek spirytusu
- 1 kg smalcu
- 150 g dżemu z róży lub moreli
- cukier puder i cukier waniliowy do posypania

Wykonanie:

Wszystkie składniki połączyć. Pozostawić do wyrośnięcia. Kiedy ciasto podwoi objętość, przełożyć je na stolnicę, zagnieść i rozwałkować na grubość 2 cm. Jeśli będzie się zbyt lepilo do wałka, podsypać je mąką ale niezbyt grubo, bo pączki będą się przypalały.

Z drożdżowego placka szklanką wycinać kółka. Na połowie kółka nałożyć nadzienie (dżem), przykryć pozostałymi kółkami, dokładnie zlepić. Pączki przykryć ściereczką i odstawić na 30 minut. Tłuszcz rozgrzać w płaskim naczyniu z grubym dnem, wkładać na rozgrzany tłuszcz, smażyć ok. 3 minut pod przykryciem. Odwrócić pączki i dosmażyć bez przykrycia na słabym ogniu. Każdy pączek wyjmować łyżką i kłaść na bibułę. Gdy pączki ociekają z tłuszczu posypać cukrem pudrem wymieszanym z cukrem waniliowym.

SMACZNEGO!

Opracowała:
Alicja Celińska

➔ Spółka akcyjna składa wniosek również do sądu rejestracyjnego, ale na formularzu KRS-W4, licząc i rodzajowość załączników określa część D formularza.

Opłaty związane z rejestracją dwóch ostatnich form organizacyjnych są identyczne z kosztami rejestracji Spółdzielni.

Aby uzyskać wsparcie ze środków publicznych, które określono w poszczególnych ustawach, należy złożyć stosowny wniosek do wojewody. Wojewoda stwierdza w drodze decyzji administracyjnej spełnienie przez grupę warunków określonych prawem i dokonuje wpisu do rejestru grup. Rejestr grup uznanych prowadzi wojewoda.

Po spełnieniu tych formalności oraz przygotowaniu wymaganych dokumentów możemy wystąpić o środki finansowe na dofinansowanie naszej grupy. W świetle obowiązujących uregulowań wynikających z ustawy o "grupach producentów" możemy zabiegać o uzyskanie wsparcia na:

- ➔ Założenie grupy i wsparcie działalności administracyjnej
- ➔ Preferencyjne kredyty inwestycyjne
- ➔ Dopłaty do oprocentowania kredytów zaciągniętych na cele obrotowe na zasadach ogólnych

Na podstawie tej "Ustawy" uzyskujemy również zwolnienie z opłaty od nieruchomości oddanych do użytkowania na działalność statutową budynków i budowli (wybudowanych lub zmodernizowanych)

Natomiast ustawa o "organizacji rynku owoców i warzyw" dla grup działających w tych produktach wprowadza szczególne możliwości uzyskania środków na:

- ➔ Dopłaty na fundusz operacyjny (od 1.01.2002 r)
- ➔ Rekompensaty za produkty nie wprowadzone do obrotu (od 1.01.2003 r)
- ➔ Pomoc dla grup wstępnie uznanych. ■

Opracowała :
Barbara Mazurek

Proces integracji europejskiej wzbudza wiele emocji i obaw po obydwu stronach. Zmiany zachowań w tym zakresie można oczekiwać jedynie poprzez swoistą edukację społeczeństw i rzetelne informacje. Wiedza potrzebna jest zarówno polskiemu społeczeństwu jak i społeczeństwom zachodnim.

Polsce jest potrzebna przemyślana promocja własnego wizerunku, by obalić mit o ubogim, zacofanym kraju, którego symbolem jest rolnik z koniem i plugiem.

Warunkiem jest wykształcenie głębokiego przekonania o polskim społeczeństwie, atrakcyjności i bogactwie krajo-
brazów, a także dziedzictwie kulturowym.

Przetłamanie stereotypów jest naszym

Telewizja belgijska w Grabanowie

wspólnym i ważnym zadaniem. Celowi temu służą wzajemne kontakty i wizyty. Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Grabanowie miał przyjemność gościć już kilkakrotnie przedstawicieli Unii Europejskiej. Pierwsza wizyta pracowników Komisji Europejskiej miała miejsce w grudniu ubiegłego roku. Goście zapoznali się z problemami polskich rolników, a także z pięknem naszych nadbużańskich krajo-
brazów i kulturą ludową Podlasia. Wyjechali z Podlasia zadowoleni ze zdobytej wiedzy o polskiej wsi i społeczeństwie.

Na początku kwietnia bieżącego roku z kolejną wizytą przyjechała grupa dziennikarzy z Brukseli. Program obejmował wizyty w gospodarstwach rolnych naszego regionu i spotkanie z liderami organizacji rolniczych. Dziennikarze europejscy chcieli poznać zarówno obawy jak i oczekiwania naszych rolników wobec integracji europejskiej.

W dyskusji przeważał pogląd, iż polscy rolnicy nie oglądają się zbyt często za subsydiami ze strony Unii Europejskiej, ale zdecydowanie oczekują równego traktowania i równych praw. Dziennikarze mieli także możliwość przeprowadzenia bezpośrednich rozmów z mieszkańcami Klonownicy Małej. Rozmówcy wyrażali swoje obawy przed zalewem taniej, subsydiowanej żywności z Unii Europejskiej i podkreślali, że nie boją się konkurencji rolnictwa europejskiego, jeśli ta konkurencja oparta będzie na równych i sprawiedliwych zasadach.

Jesienią bieżącego roku odwiedzili

nasz teren dziennikarze telewizji francuskiej, a w miesiącu grudniu - dziennikarze z Belgii. Realizowali oni program informacyjny o Polsce na zlecenie telewizji belgijskiej. Byli zainteresowani rzeczywistą sytuacją na polskiej wsi, a także stosunkiem polskich rolników do integracji. W kręgu ich zainteresowań znalazły się gospodarstwa wielkotorarowe, gospodarstwa średnie oraz te niewielkie, stojące przed dylematem - być albo nie być. W pierwszym dniu wizytowane było 10-hektarowe gospodarstwo państwa Wasilików w Sławacinku Nowym, specjalizujące się w produkcji ogrodniczej oraz wielkotorarowe gospodarstwo państwa Pietraszków z Zaczopek, w którym na powierzchni ok. 1000 ha uprawia się kukurydzę na ziarno. Dziennikarze byli pod wrażeniem rozmiaru produkcji, rozmachu i przedsiębiorczości młodych

rolników z Zaczopek, którzy optymistycznie patrzą w przyszłość związaną z rolnictwem, planując dalsze inwestycje. Goście zainteresowani byli procesami produkcji i problemami z jakimi borykają się nasi rolnicy. Z zaciekawieniem wysłuchali opinii rolników o procesie integracji i o programach pomocowych Unii.

W drugim dniu wizyty dziennikarze odwiedzili gospodarstwo pana Caruka Tadeusza we wsi Klonownica Mała. Jest to gospodarstwo wielokierunkowe: produkcja roślinna i zwierzęca z trzodą chlewną i bydłem.

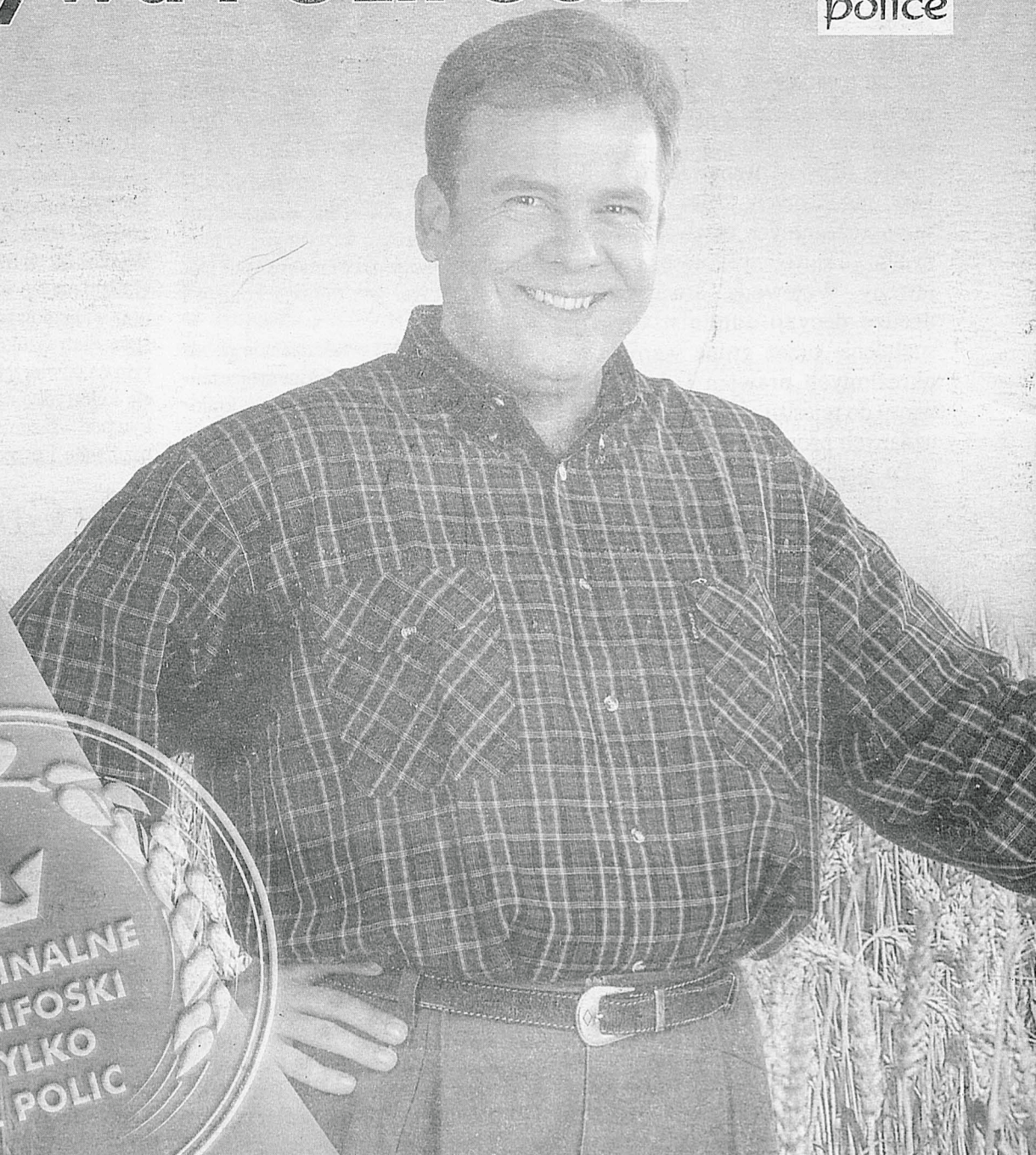
Dziennikarze ze zdumieniem odnotowali znajomość zagadnień z przebiegu negocjacji i funduszy przedakcesyjnych wśród mieszkańców wsi. Nie kryli również podziwu dla polskiej gościnności i życzliwości, z jaką na miejscu się zetknęli.

Dyrektor Oddziału WODR w Grabanowie - Arkadiusz Szymoniuk przedstawił program edukacyjny w zakresie integracji europejskiej realizowany przez WODR, na który składają się szkolenia, seminaria, wyjazdy studyjne, olimpiady wiedzy o Unii Europejskiej. Działania te mają na celu szeroko rozumianą edukację społeczeństwa wiejskiego na temat procesu integracji i budowanie świadomości europejskiej.

Wizyta dziennikarzy z Belgii stanowiła kolejny krok w procesie wzajemnego poznawania się społeczeństw. ■

Janina Kempka i Agnieszka Sęczyk
Oddział WODR w Grabanowie

Sołtys naszej wioski używa POLIFOSKI®

ORYGINALNE
POLIFOSKI
TYLKO
Z POLIC

Zawsze kupuję to, co sprawdzone - oryginalne POLIFOSKI® z POLIC. Dzięki nim mogę być pewny, że plon będzie obfity! POLIFOSKI® są cennym źródłem makro- i mikrośladników dla uprawianych roślin oraz poprawiają ich odporność na choroby, szkodniki i mrozy. Jako, że stosuję również polickie POLIMAGI® i POLIDAP®, cały system nawożenia mogę idealnie dostosować do mojej gleby i każdego rodzaju upraw. Najwyższa światowa jakość i udowodniona skuteczność rodziny nawozów z „POLIC” - oryginalnych POLIFOSEK®, POLIMAGÓW® i POLIDAPU® - gwarantuje moim roślinom doskonałe warunki do rozwoju. Warto je stosować, by pomnożyć plon.

Zapraszamy do naszych punktów sprzedaży

Zakłady Chemiczne „POLICE” SA

ul. Kuźnicka 1, 72-010 Police, Biuro Sprzedaży Krajowej: tel.: (091) 317 4303, fax: (091) 317 4772

„POLICE” - dobre na każdym polu